

**SKUPINE PROIZVODA KOJIMA SE DODJELJUJE ZNAK ZAŠTITE OKOLIŠA
„PRIJATELJ OKOLIŠA“**

A1-0	POVRATNA AMBALAŽA
A1-1	POVRATNA AMBALAŽA IZ STAKLA
A1-2	POVRATNI KONTEJNER IZ PLASTIKE
A1-3	POVRATNA AMBALAŽA IZ METALA
B1-0	DRVNI PROIZVODI
B1-1	DRVNE PODNE OBLOGE
B1-2	DRVNI NAMJEŠTAJ
C1-0	PROIZVODI OD SEKUNDARNIH SIROVINA (RECIKLIRANI PROIZVODI)
C1-1	PROIZVODI OD OTPADNOG PAPIRA
C1-2	PROIZVODI OD OTPADNOG STAKLA
C1-3	PROIZVODI OD OTPADNE PLASTIKE
C1-4	PROIZVODI OD OTPADNE GUME
C1-5	PROIZVODI OD DRVNIH OTPADAKA
D1-0	“BEZ PROIZVODI“
D1-1	SREDSTVA ZA POTPALJIVANJE VATRE BEZ OPASNIH TVARI
D1-2	HIGIJENSKA STELJA ZA KUĆNE LJUBIMCE BEZ OPASNIH TVARI
E1-0	OSTALI PROIZVODI
E1-1	OBNOVLJENE GUME
E1-2	OBNOVLJENE TONER KASETE
E1-3	BOJE I LAKOVI NA VODENOJ OSNOVI
E1-4	LJEPILA NA VODENOJ OSNOVI
E1-5	AMBALAŽNI PAPIRNI PROIZVODI
E1-6	MAZIVA
E1-7	MATERIJALI ZA TOPLINSKU IZOLACIJU - KAMENA VUNA
E1-8	UREĐAJI ZA DOZIRANJE I MIJEŠANJE BOJE U INDUSTRIJI
F1-0	USLUGE
F1-1	SMJEŠTAJ U HOTELU
F1-2	SMJEŠTAJ U KAMPU

MJERILA

A1-0 POVRATNA AMBALAŽA

Aspekti zaštite okoliša

Uporabom povratne ambalaže koja može biti **iz plastike, drva stakla, papira, metala** i drugih materijala smanjuje se ukupna količina otpada za odlaganje, štedi energija i sirovine te smanjuje potrebna količina nove ambalaže.

Uvjeti

Znak zaštite okoliša može se dodijeliti svim vrstama povratne ambalaža ako su zadovoljeni ovi kriteriji:

- a) višekratna upotrebljivost ambalaže, određena prema pojedinim vrstama materijala iz kojih je napravljena,
- b) mogućnost recikliranja ambalaže, nakon isteka njena vijeka trajanja,
- c) ambalaža ne smije sadržavati ni u kojem svojem dijelu opasne tvari u količinama opasnim za okoliš,
- d) ambalaža mora udovoljiti svim važećim tehničkim i drugim standardima iz tog područja.

NAPOMENA:

Popis opasnih tvari važeći u Republici Hrvatskoj, a u slučajevima za koje nema propisa u Republici Hrvatskoj, postupat će se prema smjernicama Europske unije iz tog područja.

A1-1 POVRATNA AMBALAŽA IZ STAKLA

Aspekti zaštite okoliša

Uporabom povratne ambalaže iz stakla smanjuje se količina otpada, te štedi energija i sirovine potrebni za proizvodnju nove ambalaže iz stakla.

Jednokratno punjenje zahtijeva šest puta više energije u usporedbi s povratnim staklenkama, uključujući i energiju potrebnu za ispiranje i transport.

Uvjeti

Znak zaštite okoliša može se upotrebljavati za sve vrste povratne ambalaže iz stakla (staklenke za jelo i piće kao i za druge proizvode), koje osim uvjeta navedenih pod točkom A1-0, zadovoljavaju i ove uvjete:

- da se upotrjebljena ambalaža odlaže i osigurava stvaran povrat od strane potrošača,
- da nemaju poklopce i brtvila koji sadrže olovo, i
- da nemaju etikete sastav kojih sadrži zlatnu broncu.

A1-2 POVRATNI KONTEJNERI IZ PLASTIKE

Aspekti zaštite okoliša

Uporabom povratnih kontejnera, a posebno onih izrađenih iz plastike koja se može ponovo preraditi termičkim postupcima u nove proizvode, ukoliko su stari, dotrajali ili oštećeni, štedi se na troškovima za energiju i sirovine koji bi bili potrebni za proizvodnju novih kontejnera. Na taj način izbjegava se ujedno i opterećenje okoliša koje bi bilo posljedica odlaganja odnosno spaljivanja kontejnera od plastike koja se ne može ponovo preraditi u nove proizvode, odnosno koja ne ulazi u skupinu termoplasta.

Uvjeti

Znak zaštite okoliša može se rabiti za sve vrste povratnih kontejnera iz plastike koji pored uvjeta navedenih u točki A1-0, ispunjavaju sljedeće kriterije:

- da se svaki novoprodukcijeni kontejner (odnosno “nulti” ili “startni”) može ponovo preraditi nakon njegovog prvog oštećenja ili dotrajalosti,
- da se za proizvodnju povratnih kontejnera mogu upotrijebiti sve vrste termoplasta odnosno sve vrste plastike koje se mogu termički obrađivati u novi proizvod, osim polivinilklorida (PVC),
- da se osigura preuzimanje oštećenih i dotrajalih kontejnera od strane proizvođača

PRIJATELJ OKOLIŠA - POVRATNI KONTEJNER IZ PLASTIKE

A1-3 POVRATNA AMBALAŽA IZ METALA

Aspekti zaštite okoliša

Svrha je uvođenja znaka zaštite okoliša za povratnu ambalažu iz metala smanjivanje ukupne mase komunalnog otpada, ušteda energije i sirovina potrebnih za proizvodnju nove ambalaže ove vrste.

Odložena otpadna ambalaža iz metala, bez prethodne obrade, veliki je problem u pogledu volumenskog zauzimanja prostora, jednako kao i njezina nemogućnost razgrađivanja na odlagalištima.

Istraživanja su pokazala da u kućnom otpadu ima oko 3% otpada iz metala, a od toga se 48% može opet upotrijebiti.

Uvjeti

Znak zaštite okoliša može se upotrebljavati za sve vrste povratne ambalaže iz metala koje, osim uvjeta navedenih pod točkom A1-0, zadovoljavaju ove uvjete:

- da se upotrebljena ambalaža odlaže i osigurava stvaran povrat od strane potrošača

B1-0 DRVNI PROIZVODI

B1-1 DRVNE PODNE OBLOGE

UVOD

Skupina proizvoda „Drvne podne obloge“ obuhvaća obloge od obrađenog ili neobrađenog drva za podove ili zidove izrađene od jednog čvrstog komada drva sa spojnicama (utori i klinovi) sa strane ili od nekoliko slojeva drva slijepljenih zajedno u višeslojnu ploču. Drvna obloga može biti i poluproizvod koji će se nakon ugradnje obraditi i postati gotov proizvod ili će se pred-obraditi u proizvodnom procesu.

Svaki proizvod pa tako i drvne podne obloge tijekom proizvodnje i korištenja kao i kod odlaganja nakon upotrebe na različite načine uzrokuju opterećenje okoliša, stoga je svrha mjerila da se kroz cijeli životni ciklus proizvoda prati najznačajniji učinak na okoliš. U slučaju drvnih podnih obloga mjerila pokrivaju iskorištavanje sirovine, proizvodnju (obrada i tretiranje drvnih obloga) kao i zbrinjavanje drvnih obloga kada postanu otpad.

Znak zaštite okoliša „Prijatelj okoliša“ može se koristiti za označavanje proizvoda iz skupine „Drvne podne obloge“ pod uvjetom da je proizvod u skladu s mjerilima određenim za tu skupinu proizvoda.

Mjerila su definirana pokazateljima zaštite okoliša koji moraju biti definirani za cijeli životni ciklus proizvoda – drvne podne obloge, a ključni pokazatelji zaštite okoliša su: održivo gospodarenje šumama, porijeklo i vrsta sirovine i ostalih materijala u proizvodnji, uporaba opasnih tvari u procesu proizvodnje od obrade sirovine do površinske obrade proizvoda, postupak proizvodnje, te postupci uporabe gotovog proizvoda i zbrinjavanja otpada.

Tvrtka proizvođača ili distributera proizvoda iz ove skupine mora pozitivno poslovati te mora provoditi propisane mjere zaštite okoliša (dokumentirani Plan gospodarenja otpadom, sva potrebna izvješća o emisijama u zrak i vodu, kao i izvješća o postupku uporabe i zbrinjavanja otpada).

Svu dokumentaciju potrebno je osigurati i predložiti na uvid ovlašteniku (ovlaštenik je pravna osoba koja ima suglasnost za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša sukladno Pravilniku o uvjetima za izdavanje suglasnosti pravnim osobama za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša (Narodne novine 57/10)) koji izrađuje elaborat o usklađenosti proizvoda s mjerilima za skupinu proizvoda.

Popis ovlaštenika nalazi se na internetskoj stranici Ministarstva zaštite okoliša i prirode.

Funkcionalna vrijednost, na koju se vežu ulazni i izlazni podaci je 1 m² gotovog proizvoda.

Kada je moguće, ispitivanja drvnog proizvoda trebaju biti izvršena od strane akreditiranog laboratorija ili laboratorija koji zadovoljava zahtjeve navedene u normi HRN EN ISO/IEC 17 025.

Drvo je obnovljiv resurs i njegovim recikliranjem smanjuje se utjecaj na okoliš i stoga se preferira uporaba repromaterijala dobivenog iz održivog šumarstva kao i proizvod koji bi kvalitetom opravdao duži vijek trajanja i time manji utjecaj na okoliš tijekom životnog ciklusa kao značajan pokazatelj zaštite okoliša.

1. SIROVINA

Definicija: Drvni materijali kao sirovine su materijali na bazi drva koji nastaju vezanjem jednog ili više materijala s adhezivnim sredstvima i/ili ljepljivom: drvena vlakna i/ili rezani i/ili ljuštjeni furnir i/ili otpadno drvo iz šuma i nasada, piljenog drva, otpaci iz celulozne/papirne industrija i/ili recikliranog drva.

Materijali na bazi drva uključuju: uslojene ploče od furnira i masiva, ploče od usitnjenog drva, te oplemenjene ploče furnirom, folijama, papirima i laminatima. Naziv „materijal na bazi drva“ odnosi se i na kompozitne materijale sastavljene iz ploča na temelju drva koji su oplemenjeni furnirima, papirom, folijom ili laminatom, metalom ili drugim materijalom za oblaganje, kao i gotove/polugotove ploče izrađene na temelju drvnog materijala.

1.1 Održivo gospodarenje šumama

Proizvođač provodi politiku održive nabave drva i ima sustav za praćenje i provjeru podrijetla drva, iz šume do prve točke na kojoj se drvo preuzima.

Sve vrste obrađenog i neobrađenog drva, moraju porijeklom biti iz šuma kojima se gospodari na održiv način. Porijeklo drva mora biti dokumentirano, te mora biti moguće dokazati da ukupna količina drva potječe iz zakonitih izvora. Drvo ne smije biti iz zaštićenog područja ili iz područja koje je u postupku stjecanja statusa zaštićenog područja.

Drvni proizvodi koji su stavljeni na tržište sa znakom zaštite okoliša, moraju imati najmanje 70% masivnog drva i 40 % materijala na bazi drva porijeklom ili iz šuma kojima se gospodari na održiv način i koje su certificirane od neovisne treće strane ili od recikliranih materijala.

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe mora moći dokazati da će svi njegovi proizvodi od drva sa znakom zaštite okoliša, kada se prvi puta stavljaju na tržište, postići odgovarajuću razinu korištenja certificiranog drva. Ako to ne može dokazati, nadležno tijelo će pri dodjeli znaka zaštite okoliša za proizvod/e, dodijeliti znak samo za razdoblje za koje se može dokazati sukladnost s tim zahtjevom. Podnositelj zamolbe dužan je stoga osigurati odgovarajuću dokumentaciju od dobavljača drva, u kojoj su navedene vrste, količine i točno podrijetlo drva koje je uporabljeno u proizvodnji drvne podne obloge. Podnositelj zamolbe dužan je ovlašteniku dostaviti valjani certifikat kojim se dokazuje da je sustav certificiranja u potpunosti u skladu s Nacionalnom šumarskim politikom i strategijom (Narodne novine 120/03).

1.2 Reciklirani drvni materijali i raslinje

Već uporabljeno drvo, iverje ili vlakna koja se koriste u proizvodnji materijala na bazi drva (ulazni materijali), trebaju ispunjavati zahtjeve iz Pravilnik o tehničkim zahtjevima za drvne ploče (Narodne novine 24/11).

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe dužan je ovlašteniku dostaviti izjavu da se za proizvodnju materijala na bazi drva koristi već uporabljeno drvo.

1.3 Tvari za impregnaciju i sredstva za zaštitu drva

Drvne podne obloge namijenjene za primjenu u zatvorenim prostorima ne smiju se impregnirati. Masivno drvo se nakon sječe ne obrađuje s tvarima ili pripravcima koji sadrže bilo koju tvar s popisa niže:

- pesticidi koji su po Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji (World Health Organization -WHO) o opasnosti pesticida klasificirani kao *klasa 1A* (iznimno opasni)
- pesticidi koji su po Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji (World Health Organization -WHO) o opasnosti pesticida klasificirani kao *klasa 1B* (vrlo opasni)

Osim toga, obrada drva treba biti u skladu s odredbama Zakona o kemikalijama (Narodne novine 150/05, 53/08 i 49/11).

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe dužan je ovlašteniku dostaviti izjavu da u proizvodnji drvne podne obloge nisu korištene nedozvoljene tvari za impregnaciju niti nedozvoljena sredstva za zaštitu drva.

1.4 Genetski modificirano drvo

Proizvod ne smije sadržavati genetski modificirano drvo.

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe je dužan priložiti izjavu odnosno dokaz da genetski modificirano drvo nije uporabljeno.

2. PROIZVODNJA

2.1. Opasne tvari za obradu sirovog drva

Drvnom proizvodu se ne smiju dodati tvari ili pripravci kojima su u trenutku podnošenja zamolbe dodijeljene niže navedene oznake opasnosti ili bi iste mogle biti dodijeljene, sukladno Zakonu o kemikalijama (Narodne novine 150/05, 53/08 i 49/11) i Pravilniku o razvrstavanju, označavanju, obilježavanju i pakiranju opasnih kemikalija (Narodne novine 23/08, 64/09 i 113/10)¹:

R23 (otrovno ako se udiše)

¹ Pravilnik o razvrstavanju, označavanju, obilježavanju i pakiranju opasnih kemikalija (NN br. 64/11, 137/11, 71/12) će se primjenjivati paralelno s Pravilnikom o razvrstavanju, označavanju, obilježavanju i pakiranju opasnih kemikalija (NN br. 23/08, 64/09 i 113/10) do ulaska u Europsku uniju

R24 (otrovno u dodiru s kožom)
R25 (otrovno ako se proguta)
R26 (vrlo otrovno ako se udiše),
R27 (vrlo otrovno u dodiru s kožom)
R28 (vrlo otrovno ako se proguta)
R39 (opasnost od vrlo teških trajnih oštećenja),
R40 (ograničena saznanja o kancerogenom učinku),
R42 (udisanje može izazvati preosjetljivost)
R43 (može izazvati preosjetljivost kože)
R45 (može izazvati rak),
R46 (može izazvati nasljedna genetska oštećenja),
R48 (opasnost od teških oštećenja zdravlja nakon duže izloženosti)
R49 (može izazvati rak ako se udiše),
R50 (vrlo otrovno za vodene organizme),
R51 (otrovno za vodene organizme),
R52 (štetno za vodene organizme),
R53 (može izazvati dugotrajno štetno djelovanje u vodenom okolišu)
R60 (može narušiti plodnost),
R61 (može štetno djelovati na plod)
R62 (moguća opasnost od smanjene plodnosti),
R63 (moguća opasnost štetnog djelovanja na plod),
R68 (moguća opasnost od nepovratnih učinaka ili trajne štete).

Popis opasnih tvari naveden je u prilogu 1. starog Pravilnika o razvrstavanju, označavanju, obilježavanju i pakiranju opasnih kemikalija (Narodne novine 23/08) kao i Prilogu Ia i Ib Pravilnika o izmjenama Pravilnika o razvrstavanju, označavanju, obilježavanju i pakiranju opasnih kemikalija (Narodne novine 64/09 i 113/10).

Kao druga mogućnost, moguće je razvrstavanje prema novom Pravilniku o razvrstavanju, označavanju, obilježavanju i pakiranju opasnih kemikalija (Narodne novine 64/11, 137/11, 63/12 i 71/12). U tom slučaju, drvnom proizvodu se ne smiju dodati tvari, pripravci ili aditivi kojima su dodijeljene ili bi mogle biti dodijeljene, slijedeće oznake opasnosti (ili kombinacije istih):

H300 i H301 i H310 i H311 i H317 i H330, H331, H334, H351, H350, H340, H350i, H400, H410, H411, H412, H413, H360F, H360D, H361f, H361d, H360FD, H361fd, H360FD, H360Df, H341, H370, H372.

Popis usklađenoga razvrstavanja i označavanja opasnih tvari nalazi se u zasebnom dijelu Priloga VI. – Prilogu VI.b Pravilnika o razvrstavanju, označavanju, obilježavanju i pakiranju opasnih kemikalija (Narodne novine 64/11, 137/11, 63/12 i 71/12).

Proizvod ne smije sadržavati halogene organske tvari, aziridin (etilen amin), poliaziridin kao niti bojila i dodatke koji sadrže niže navedene tvari:

- olovo, kadmij, krom (VI), živa i njihovi spojevi,
- arsen, bor, bakar,
- organski kositar

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe dužan je ovlašteniku priložiti izjavu da pri obradi sirovog drva u proizvodnji nisu korištene opasne tvari navedene u ovom mjerilu.

2.2. Opasne tvari u premazima i pripravcima za površinsku obradu

2.2.1. Općeniti zahtjevi

Primjenjuju se svi zahtjevi iz točke 2.1.

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe dužan je ovlašteniku priložiti valjanu izjavu o sukladnosti s ovim mjerilom, popis sastojaka i svu dokumentaciju vezano uz istu (sigurnosno tehnički list –STL).

Dodatno, kemijske tvari razvrstane od strane proizvođača/dobavljača istih, kao štetne za okoliš prema Popisu usklađenoga razvrstavanja i označavanja opasnih tvari iz Priloga VI. – Priloga VI.b Pravilnika o razvrstavanju, označavanju, obilježavanju i pakiranju opasnih kemikalija (Narodne novine 64/11, 137/11, 63/12 i 71/12) moraju zadovoljavati jednu od niže navedenih ograničenja:

- sredstva za površinsku obradu ne smiju sadržavati opasne tvari razvrstane sukladno gore navedenom
- proizvodi mogu sadržavati do najviše 5 % hlapivih organskih spojeva (VOC), sukladno Uredbi o graničnim vrijednostima emisija onečišćujućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora (Narodne novine 21/07) - (VOC znači bilo koji organski spoj s tlakom para 0,01 kPa ili više na temperaturi 293,15 K ili s odgovarajućom hlapivosti u uvjetima uporabe). Ukoliko je

proizvod potrebno razrijediti, sadržaj razrijeđenog proizvoda ne smije prijeći navedene vrijednosti

- uporabljena količina tekuće boje i/ili laka, koja je štetna za okoliš prema Pravilniku o razvrstavanju, označavanju, obilježavanju i pakiranju opasnih kemikalija (Narodne novine 64/11, 137/11, 63/12 i 71/12), ne smije prijeći 14 g/m² površine, a VOC u upotrijebljenoj količini tekuće boje i/ili laka ne smije prijeći 35 g/m²
- sadržaj slobodnog formaldehida u proizvodima ili pripravcima u panel pločama ne smije prijeći 0,3 % m/m
- sadržaj slobodnog formaldehida u vezivima, adhezivnim sredstvima ili ljepilu za šperploče ne smije prijeći 0,5 % m/m.

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe dužan je ovlašteniku priložiti izjavu o sukladnosti s ovim mjerilom, na uvid, zajedno sa svim potrebnim dokumentima uključujući:

- cjelokupnu recepturu s količinama i CAS brojevima sastojaka
- metode ispitivanja i izvješća s rezultatima ispitivanja svih tvari u proizvodu, sukladno Uredbi o граниčnim vrijednostima emisija onečišćujućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora (Narodne novine 21/07)
- izjavu da su obuhvaćeni svi sastojci
- broj slojeva i uporabljenu količinu u svakom sloju, po metru kvadratnom površine tj. mg/100g.

Način primjene: Za izračun potrošnje pripravka za površinsku obradu i uporabljene količine koriste se slijedeći standardni stupnjevi učinkovitosti: uređaj za prskanje površine bez recikliranja 50%, s recikliranjem 70%, elektrostatsko raspršivanje (sprej) 65%, nanošenje sprejem, čaša za raspršivanje/disk 80%, nanošenje valjkom 95%, nanošenje prekrivanjem 95%, vakumski postupak nanošenja 95%, potapanjem 95%, polijevanjem 95% .

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe dužan je ovlašteniku priložiti valjane izjave kojima se dokazuje da su gore navedeni zahtjevi ispunjeni. Za kemijske pripravke koji su uporabljeni u proizvodnji, potrebno je priložiti STL (sigurnosno tehnički list) ili dokumentaciju s informacijama o opasnosti po zdravlje.

2.2.2. Ljepila

Primjenjuju se svi zahtjevi iz točke 2.1

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe dužan je ovlašteniku priložiti valjane izjave kojima se dokazuje da su navedeni zahtjevi ispoštovani. Za kemijske pripravke koji su uporabljeni u proizvodnji, potrebno je priložiti STL (sigurnosno tehnički list) ili dokumentaciju s podacima o opasnosti po zdravlje, te Ispitno izvješće ili certifikat o sadržaju slobodnog formaldehida.

Sadržaj VOC-a u uporabljenim ljepilima ne smije biti veći od 10 % v/v.

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe dužan je ovlašteniku priložiti valjanu izjavu o svim uporabljenim vezivima kao i o sukladnosti s navedenim mjerilom.

2.2.3. Formaldehid

Emisija formaldehida iz materijala i proizvoda ne smije biti veća od 0,05 ppm.

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe dužan je ovlašteniku priložiti valjani tehnički list ili jednako vrijedan dokument, kojim dokazuje da je ispunjeno gore navedeno mjerilo, kao i svjedodžbu o sastavu proizvoda za površinsku obradu (npr. sigurnosno tehnički list - STL).

2.2.4. Plastifikatori

Primjenjuju se svi zahtjevi iz točke 2.1 za sve ftalate uporabljene u procesu proizvodnje.

Proizvod ne smije sadržavati di-n-oktil ftalat (DNOP), di-izo nonil ftalat (DINP) i di-izo decil ftalat (DIDP).

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe dužan je ovlašteniku priložiti potvrdu o sukladnosti s navedenim mjerilom.

2.2.5. Biocidi

Dopuštena je samo uporaba biocidnih pripravaka koji sadrže biocidne aktivne tvari iz priloga 1A Direktive 98/8/EC i i za koje je dopuštena uporaba u drvnim podnim oblogama.

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe dužan je ovlašteniku priložiti valjani dokaz o sukladnosti s navedenim mjerilom i popis uporabljenih biocidnih pripravaka.

2.3. Potrošnja energije

Potrošnja energije se računa kao procesna energija, koja se troši za proizvodnju drvene podne obloge i koja, izračunata prema Tehničkom dodatku u prilogu, ne prelazi slijedeće granične vrijednosti:

SKUPINA PROIZVODA	GRANIČNA VRIJEDNOST (P)
Laminatne podne obloge	12,5

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe mora izračunati potrošnju energije procesa proizvodnje, prema Tehničkom dodatku i ovlašteniku dostaviti rezultate mjerenja zajedno sa svom pripadajućom dokumentacijom.

2.4. Gospodarenje otpadom

Podnositelj zamolbe mora osigurati valjanu dokumentaciju o postupcima i načinu uporabe otpadnih materijala (nus-proizvoda), nastalih tijekom proizvodnog procesa, te mora priložiti izvješće koje sadrži podatke o:

- vrsti i količini oporabljenog otpadnog materijala (nus-proizvoda),
- načinu zbrinjavanja te vrsti i količini otpada predanog na zbrinjavanje,
- podatke o uporabi otpadnih materijala dobivenih uporabom (unutar ili izvan procesa proizvodnje) otpada u proizvodnji novih proizvoda

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe mora imati valjani Plan gospodarenja otpadom i izvješća o postupku uporabe i zbrinjavanja otpada, iz kojih je jasno vidljivo koliko je otpada nastalo i na koji je način isti zbrinut (recikliranjem, ponovnom uporabom ili obnavljanjem/regeneracijom otpada). Dokumentacija mora biti dostupna ovlašteniku na uvid.

3. UPORABA

3.1. Otpuštanje opasnih tvari

Emisija formaldehida iz drvnih podnih obloga, ne smije biti veća od 0,05 ppm.

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe mora ovlašteniku osigurati valjanu dokumentaciju o ispitivanju, provedenom u komori po metodi norme EN 717-1.

3.2. Hlapivi organski spojevi (VOC)

Granične vrijednosti za emisije gotovih proizvoda ne smiju biti veće od zahtjeva u tablici niže:

TVAR	ZAHTJEVANA VRIJEDNOST, MAX. (nakon 3 dana)
Ukupni organski spojevi, unutar područja C6-C16 (ukupni hlapivi organski spojevi) - TVOC	0,25 mg/m ³ zraka
Ukupni organski spojevi, unutar područja > C16-C22 (ukupni poluhlapivi organski spojevi) - TSVOC	0,03 mg/m ³ zraka
Ukupni VOC bez LCI (najmanja izabrana koncentracij, prema procjeni rizika utjecaja hlapivih organskih komponenti iz građevinskih proizvoda, na zdravlje.	0,05 mg/m ³ zraka

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe mora ovlašteniku dostaviti potvrdu o ispitivanju emisije provedenom po metodi norme EN 15052 ili EN ISO 16000-9.

4. RECIKLIRANJE I OTPAD

Proizvod treba biti moguće jednostavno oporabiti.

Potrošaču trebaju biti na raspolaganju detaljne informacije s opisom najboljeg načina postupanja s proizvodom kad postane otpad (ponovna uporaba, recikliranje, poticanje podnositelja zahtjeva na povrat, proizvodnja energije) navedenih redom kojim utječu na okoliš. Za svaku mogućnost, trebaju biti jasno navedene mjere opreza koje treba poduzeti kako bi se ograničio negativan utjecaj na okoliš.

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe mora imati dostupan primjerak dokumentacije kao dokaz o ispunjavanju navedenog mjerila.

5. OSTALI UVJETI

5.1. Vijek trajanja i sigurnost

Proizvod treba ispunjavati zahtjeve glede trajnosti, izdržljivosti, sigurnosti i stabilnosti iz HR odnosno EN normi koje se odnose na uporabu proizvoda. Ukoliko one ne postoje potrebno je ispuniti zahtjeve ISO normi, a ukoliko ne postoje niti ISO norme, neovisna ispitna kuća provest će ocjenu trajnosti, izdržljivosti, sigurnosti i stabilnosti proizvoda kao i drugih metoda procjene i ispitivanja.

Uputi za uporabu treba biti priložen popis normi.

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe treba ovlašteniku priložiti izjavu odnosno dokumentaciju o ispitnim metodama koje je koristilo akreditacijsko tijelo kao i rezultate tog ispitivanja.

5.2. Održavanje

Održavanje proizvoda mora biti moguće bez uporabe organskih otapala.

Proizvođač mora jamčiti da je u mogućnosti, na zahtjev, isporučiti istovjetnu drvenu podnu oblogu još 5 godina nakon što se završi proizvodnja jedne serije.

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe mora ovlašteniku priložiti izjavu kojom će dokazati da je ispunjeno navedeno mjerilo.

5.3. Obavijesti za korisnika (potrošača):

Uz proizvod koji nosi znak zaštite okoliša „Prijatelj okoliša“, treba biti priložena slijedeća dokumentacija:

- naziv vrste drva
- popis sredstava uporabljenih za obradu ili zaštitu proizvoda
- uputa za uporabu, u ovisnosti od javne ili privatne uporabe (rjeđa ili češća uporaba, uporaba u zatvorenom ili na otvorenom prostoru)
- uputa za sastavljanje
- uputa o čišćenju i održavanju
- uputa o zbrinjavanju stare podne obloge
- preporuka da se za održavanje proizvoda koriste sredstva sa znakom zaštite okoliša (nacionalna ili EU).

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe treba na zahtjev dostaviti ovlašteniku uzorak informativnog materijala, prikladno pričvršćen ili uočljiv na proizvodu.

5.4. Pakiranje gotovog proizvoda

Ambalaža mora ispunjavati slijedeće uvjete:

- materijal koji se može lako reciklirati
- materijali iz obnovljivih izvora
- materijali namijenjeni za ponovnu uporabu
- svi materijali se trebaju moći jednostavno ručno rastaviti na dijelove koji se lako recikliraju (npr. karton, papir, plastične mase, tekstil)
- na propisan način moraju biti označena bitna svojstva glede opasnih i onečišćujućih tvari koje proizvod i ambalaža sadrže
- upute o načinu gospodarenja s proizvodom i njegovom ambalažom

Proizvođači u najvećoj mogućoj mjeri moraju uvoditi i koristiti povratnu ambalažu koja smanjuje opterećenja okoliša otpadom u odnosu na ambalažu za jednokratnu uporabu.

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe treba na zahtjev ovlaštenika, dostaviti opis ambalaže (bitni zahtjevi o sastavu i prirodi ambalaže, obnovljivost) i valjani dokaz o sukladnosti s navedenim mjerilom.

5.5. Informacije na ambalaži (pakiranju)

Na ambalaži ili u pratećoj dokumentaciji treba biti navedeno gdje je moguće pronaći više informacija o proizvodu i o tome zašto je proizvodu dodijeljen znak zaštite okoliša (npr. internetska stranica, adresa, telefon i sl.).

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe treba na zahtjev ovlaštenika, dostaviti uzorak ambalaže i uputu za uporabu proizvoda, sve informacije koje se prilažu uz proizvod, te izjavu o sukladnosti s ovim mjerilom.

TEHNIČKI DODATAK ZA DRVNE PODNE OBLOGE

IZRAČUN POTROŠNJE ENERGIJE

Potrošnja energije računa se kao godišnji prosjek energije potrošen u procesu proizvodnje, od početka proizvodnje u pogonu (sirovina) do izlaska gotovog proizvoda (uključivo s pakiranjem).

Izračun ne uključuje energiju utrošenu za proizvodnju ljepila, laka ili premaza.

Potrošnja energije se iskazuje u MJ/m².

Potrošena električna energija odnosi se na električnu energiju nabavljenu od vanjskog dobavljača.

Ukoliko proizvođač ima višak energije koji se prodaje kao električna energija, kao para ili za grijanje, prodanu količinu je moguće odbiti od potrošnje goriva. Samo gorivo koje je stvarno utrošeno u proizvodnji treba biti uključeno u izračun.

Podovi od masivnog drva

A = drvo iz certificiranih, održivih šuma (%)

B = udio obnovljivih goriva (%)

C = potrošnja električne energije (MJ/m²)

D = potrošnja goriva (MJ/m²)

$$P = \frac{A}{25} + \frac{B}{25} + (4 - 0,055 \times C) + (4 - 0,022 \times D)$$

B1-2 DRVNI NAMJEŠTAJ

UVOD

Skupina proizvoda „Drvni namještaj“ obuhvaća samostojeći komadni namještaj ili ugradbene dijelove namještaja, koji služe za odlaganje, vješanje, ležanje, sjedenje, rad i objedovanje, u domaćinstvu (u zatvorenom i/ili na otvorenom prostoru). Također, ova skupina proizvoda obuhvaća samostojeći komadni namještaj ili ugradbene dijelove namještaja, za javne i poslovne potrebe, uključujući uredski i namještaj za obrazovne ustanove, te namještaj za hotele i restorane.

Proizvod iz ove skupine proizvoda treba biti sačinjen od najmanje 90% m/m punog drveta i materijala na bazi drva. Stakleni dijelovi proizvoda, koji se mogu lako zamijeniti u slučaju potrebe, kao i tehnička oprema i elementi za spajanje i povezivanje ne uzimaju se u izračun mase.

Masa svakog pojedinog materijala, koji nije puno drvo ili materijal na bazi drva, ne smije biti veća od 3 % m/m ukupne mase proizvoda. Ukupna kombinirana masa materijala koji nisu puno drvo i materijal na bazi drveta, ne smije biti veća od 10 % m/m ukupne mase proizvoda.

Znak zaštite okoliša „Prijatelj okoliša“ može se koristiti za označavanje proizvoda iz skupine „Drvni namještaj“ pod uvjetom da je proizvod u skladu s mjerilima određenim za tu skupinu proizvoda.

Svaki proizvod pa tako i namještaj tijekom proizvodnje i korištenja kao i kod odlaganja nakon upotrebe na različite načine uzrokuje opterećenje okoliša, stoga je svrha mjerila da se kroz cijeli životni ciklus proizvoda prati najznačajniji učinak na okoliš.

Mjerila su definirana pokazateljima zaštite okoliša koji moraju biti definirani za cijeli životni ciklus proizvoda – drvnog namještaja, a ključni pokazatelji zaštite okoliša su: porijeklo i vrsta sirovine i ostalih materijala u proizvodnji, održivo gospodarenje šumama, uporaba opasnih tvari u procesu proizvodnje od obrade sirovine do površinske obrade proizvoda, postupak proizvodnje te postupci i način uporabe gotovog proizvoda i zbrinjavanja proizvoda kao otpada.

Tvrtka proizvođača ili distributera proizvoda iz ove skupine mora pozitivno poslovati te mora provoditi propisane mjere zaštite okoliša (dokumentirani Plan gospodarenja otpadom, sva potrebna izvješća o emisijama u zrak i vodu, kao i izvješća o postupku uporabe i zbrinjavanja otpada).

Svu dokumentaciju potrebno je osigurati i predložiti na uvid ovlašteniku (ovlaštenik je pravna osoba koja ima suglasnost za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša sukladno Pravilniku o uvjetima za izdavanje suglasnosti pravnim osobama za obavljanje stručnih poslova zaštite okoliša (Narodne novine 57/10)) koji izrađuje elaborat o usklađenosti proizvoda s mjerilima za skupinu proizvoda.

Popis ovlaštenika nalazi se na internetskoj stranici Ministarstva zaštite okoliša i prirode.

Kada je moguće, ispitivanja drvnog proizvoda trebaju biti izvršena od strane akreditiranog laboratorija ili laboratorija koji zadovoljava zahtjeve navedene u normi HRN EN ISO/IEC 17 025.

Drvo je obnovljiv resurs i njegovim recikliranjem smanjuje se utjecaj na okoliš i stoga se preferira uporaba repromaterijala dobivenog iz održivog šumarstva kao i proizvod koji bi kvalitetom opravdao duži vijek trajanja i time manji utjecaj na okoliš tijekom životnog vijeka kao značajan pokazatelj zaštite okoliša.

1. OPIS PROIZVODA

U elaboratu je potrebno navesti točan opis proizvoda (funkcionalni opis, naziv ili šifra proizvoda, opis podvrste proizvoda na koje se odnose mjerila).

Navodi se informacija o ukupnoj masi proizvoda, o materijalima upotrijebljenim u proizvodu, uključujući podatke o spojnim dijelovima i okovima za ugradnju i njihove pojedinačne mase.

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe mora dostaviti ovlašteniku opis proizvoda sa svim gore navedenim podacima i odgovarajućom valjanom dokumentacijom.

2. SIROVINA

Definicija: Drvni materijali kao sirovine su materijali na bazi drva koji nastaju vezanjem jednog ili više sljedećih materijala s adhezivnim sredstvima i/ili ljepljivom: drvna vlakna i/ili rezani i/ili ljušteni furnir i/ili otpadno drvo iz šuma i nasada, piljenog drva, otpadaka iz celulozne/papirne industrija i/ili recikliranog drva.

Materijali na bazi drva uključuju: uslojene ploče od furnira i masiva, ploče od usitnjenog drva te oplemenjene ploče furnirom, folijama, papirima i laminatima. Naziv „materijal na bazi drva“ odnosi se i na

kompozitne materijale sastavljene iz ploča na temelju drva koji su oplemenjeni furnirima, papirom, folijom ili laminatom, metalom ili drugim materijalom za oblaganje, kao i gotove/polugotove ploče izrađene na temelju drvnog materijala.

Materijali na bazi drva koji su gotov proizvod/poluproizvod i materijali na bazi drva obloženi folijom, laminatom, papirom, furnirom, metalima ili drugim masama za oblaganje, moraju zadovoljiti i dodatne zahtjeve za površinsku obradu.

2.1. Održivo gospodarenje šumama

Proizvođač provodi politiku održive nabave drva i ima sustav za praćenje i provjeru podrijetla drva, iz šume do prve točke na kojoj se drvo preuzima.

Porijeklo drva mora biti dokumentirano, te mora biti moguće dokazati da ukupna količina drva potječe iz zakonitih izvora. Drvo ne smije biti iz zaštićenog područja ili iz područja koje je u postupku stjecanja statusa zaštićenog područja.

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe mora dokazati da će svi njegovi proizvodi od drva sa znakom zaštite okoliša, kada se prvi puta stavljaju na tržište, postići odgovarajuću razinu korištenja certificiranog drva. Ako to ne mogu dokazati, nadležno tijelo će dodijeliti znak zaštite okoliša samo za razdoblje za koje se može dokazati sukladnost s tim zahtjevima.

Podnositelj zamolbe dužan je stoga osigurati odgovarajuću dokumentaciju od dobavljača drva, u kojoj su navedene vrste, količine i točno podrijetlo drva koje je uporabljeno u proizvodnji drvnog namještaja. Podnositelj zamolbe dužan je dostaviti valjani certifikat kojim se dokazuje da je sustav certificiranja u potpunosti u skladu s Nacionalnom šumarskim politikom i strategijom (Narodne novine 120/03).

2.2. Reciklirani drveni materijal (vlakna)

Već uporabljeno drvo, iverje ili vlakna koja se koriste u proizvodnji materijala na bazi drva (ulazni materijali), trebaju ispunjavati zahtjeve iz Pravilnik o tehničkim zahtjevima za drvene ploče (Narodne novine 24/11).

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe dužan je ovlašteniku dostaviti izjavu da se za proizvodnju materijala na bazi drva koristi već uporabljeno drvo.

2.3. Tvari za impregnaciju i sredstva za zaštitu drva

Drvni namještaj namijenjen za primjenu u zatvorenim prostorima ne smije se impregnirati!

Masivno drvo se nakon sječe ne obrađuje s tvarima ili pripravcima koji sadrže bilo koju tvar s popisa niže:

- pesticidi koji su po Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji (World Health Organization -WHO) o opasnosti pesticida klasificirani kao *klasa 1A* (iznimno opasni),
- pesticidi koji su po Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji (World Health Organization -WHO) o opasnosti pesticida klasificirani kao *klasa 1B* (vrlo opasni).

Osim toga, obrada drva treba biti u skladu s odredbama Zakona o kemikalijama (Narodne novine 150/05, 53/08 i 49/11).

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe dužan je ovlašteniku dostaviti izjavu da u proizvodnji namještaja nisu korištene nedozvoljene tvari za impregnaciju niti nedozvoljena zaštitna sredstva.

2.4. Opasne tvari i pripravci kod proizvodnje materijala od drva

2.4.1. Općeniti zahtjevi

Sirovo drvo se ne smije obrađivati s tvarima ili pripravcima koji sadrže tvari s popisa niže:

- tvari koje su po Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji (World Health Organization –WHO) o opasnosti pesticida klasificirane kao *klasa 1A* (iznimno opasni),
- tvari koje su po Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji (World Health Organization –WHO) o opasnosti pesticida klasificirane kao *klasa 1B* (vrlo opasni).

Osim toga, obrada drva treba biti u skladu s odredbama Zakona o kemikalijama (Narodne novine 150/05, 53/08 i 49/11).

Sadržaj slobodnog formaldehida u proizvodima ili pripravcima ne smije prijeći 0,3 % m/m.

Sadržaj slobodnog formaldehida u vezivima, adhezivnim sredstvima ili ljepilima, na pločama ne smije prijeći 0,5 % m/m.

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe dužan je ovlašteniku priložiti odgovarajuće izjave kojima se dokazuje da su gore navedeni zahtjevi poštovani. Za kemijske proizvode koji su uporabljeni u proizvodnji

materijala na bazi drva, potrebno je priložiti sigurnosno tehnički list (STL) ili dokumentaciju s podacima o opasnosti po zdravlje.

2.4.2. Emisije formaldehida iz materijala od neobrađenog drva

Dopuštena je uporaba materijala na bazi drva u dijelu namještaja samo ako su ispunjeni slijedeći uvjeti:

- Iverice: emisije formaldehida iz iverica u sirovom obliku, odnosno prije strojne obrade ili premazivanja, ne smije prijeći 50 % granične vrijednosti, što bi materijal razvrstalo u razred E1 prema normi EN 312.

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe, dužan je ovlašteniku priložiti valjani dokaz da su materijali na bazi drva koje ugrađuje u namještaj, sukladni sa zahtjevima norme EN 312.

- Furniri: sadržaj formaldehida, izmjeren u bilo kojoj upotrebnoj furnir ploči, ne smije prijeći 50 % granične vrijednosti što bi materijal razvrstalo u klasu A prema normi EN 622-1. Međutim, furniri klase A bit će prihvaćeni samo ukoliko čine najviše 50 % ukupne količine upotrebjenog drveta i materijala na bazi drva u konačnom proizvodu.

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe, dužan je ovlašteniku priložiti dokaz da su materijali na bazi drva koje ugrađuje u namještaj, sukladni sa zahtjevima EN 622-1.

2.4.3. Genetski modificirano drvo

Proizvod ne smije sadržavati genetski modificirano drvo.

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe dužan je ovlašteniku priložiti valjanu izjavu da genetski modificirano drvo nije upotrebjeno.

3. PROIZVODNJA

3.1. Opasne tvari u proizvodnji

Drvnom proizvodu se ne smiju dodati tvari ili pripravci kojima su u trenutku podnošenja zamolbe dodijeljene niže navedene oznake opasnosti ili bi iste mogle biti dodijeljene, sukladno Zakonu o kemikalijama (Narodne novine 150/05, 53/08 i 49/11) i Pravilniku o razvrstavanju, označavanju, obilježavanju i pakiranju opasnih kemikalija (Narodne novine 23/08, 64/09 i 113/10).²:

- R23 (otrovno ako se udiše)
- R24 (otrovno u dodiru s kožom)
- R25 (otrovno ako se proguta)
- R26 (vrlo otrovno ako se udiše),
- R27 (vrlo otrovno u dodiru s kožom)
- R28 (vrlo otrovno ako se proguta)
- R39 (opasnost od vrlo teških trajnih oštećenja),
- R40 (ograničena saznanja o kancerogenom učinku),
- R42 (udisanje može izazvati preosjetljivost)
- R43 (može izazvati preosjetljivost kože)
- R45 (može izazvati rak),
- R46 (može izazvati nasljedna genetska oštećenja),
- R48 (opasnost od teških oštećenja zdravlja nakon duže izloženosti)
- R49 (može izazvati rak ako se udiše),
- R50 (vrlo otrovno za vodene organizme),
- R51 (otrovno za vodene organizme),
- R52 (štetno za vodene organizme),
- R53 (može izazvati dugotrajno štetno djelovanje u vodenom okolišu)
- R60 (može narušiti plodnost),
- R61 (može štetno djelovati na plod),

²Pravilnik o razvrstavanju, označavanju, obilježavanju i pakiranju opasnih kemikalija (NN br. 64/11, 137/11, 71/12) će se primjenjivati paralelno s Pravilnikom o razvrstavanju, označavanju, obilježavanju i pakiranju opasnih kemikalija (NN br. 23/08, 64/09 i 113/10) do ulaska u Europsku uniju.

- R62 (moguća opasnost od smanjene plodnosti),
- R63 (moguća opasnost štetnog djelovanja na plod),
- R68 (moguća opasnost od nepovratnih učinaka ili trajne štete),

Popis opasnih tvari naveden je u prilogu 1. starog Pravilnika o razvrstavanju, označavanju, obilježavanju i pakiranju opasnih kemikalija (Narodne novine 23/08) i Prilogu Ia i Ib Pravilnika o izmjenama Pravilnika o razvrstavanju, označavanju, obilježavanju i pakiranju opasnih kemikalija (Narodne novine 64/09 i 113/10).

Kao druga mogućnost, moguće je razvrstavanje prema novom Pravilniku o razvrstavanju, označavanju, obilježavanju i pakiranju opasnih kemikalija (Narodne novine 64/11, 137/11, 63/12 i 71/12). U tom slučaju, drvnom proizvodu se ne smiju dodati tvari, pripravci ili aditivi kojima su dodijeljene ili bi mogle biti dodijeljene, slijedeće oznake opasnosti (ili kombinacije istih):

- H300 i H301 i H310 i H311 i H317 i H330, H331, H334, H351, H350, H340, H350i, H400, H410, H411, H412, H413, H360F, H360D, H361f, H361d, H360FD, H361fd, H360FD, H360Df, H341, H370, H372.

Popis usklađenoga razvrstavanja i označavanja opasnih tvari nalazi se u zasebnom dijelu Priloga VI. – Prilogu VI.b Pravilnika o razvrstavanju, označavanju, obilježavanju i pakiranju opasnih kemikalija (Narodne novine 64/11, 137/11, 63/12 i 71/12).

Proizvod ne smije sadržavati halogene organske tvari, aziridin (etilen amin), poliaziridin, te bojila i dodatke koji sadrže niže navedene tvari:

- Olovo, kadmij, krom (VI), živa i njihovi spojevi,
- Arsen, bor, bakar,
- Organski kositar

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe mora dostaviti izjavu o sukladnosti s navedenim mjerilom.

3.2. Inhibitori gorenja

U drvnom proizvodu (namještaju) se mogu koristiti samo inhibitori gorenja, koji su kemijski vezani u matriks/materijal ili na površini matriksa/materijala (reaktivni inhibitori gorenja). Inhibitori gorenja, koji su samo fizički dodani matriks/materijalu, su izuzeti (aditivni inhibitori gorenja).

Ako za inhibitore gorenja vrijedi bilo koji znak upozorenja R, sukladno definiranom u Pravilniku o razvrstavanju, označavanju, obilježavanju i pakiranju opasnih kemikalija (stari Pravilnik – Narodne novine 23/08, 64/09 i 113/10) i naveden niže, takovi inhibitori gorenja moraju pri uporabi promijeniti svoja kemijska svojstva, tako da više ne postoji razlog da im se dodijele bilo koji od oznaka upozorenja R (manje od 0,1 % inhibitora gorenja na matriksu/materijalu može ostati u stanju u kakvom je bilo prije uporabe):

- R40 (ograničena saznanja o kancerogenom učinku),
- R45 (može izazvati rak),
- R46 (može izazvati nasljedna genetska oštećenja),
- R49 (može izazvati rak ako se udiše),
- R50 (vrlo otrovno za vodene organizme),
- R51 (otrovno za vodene organizme),
- R52 (štetno za vodene organizme),
- R53 (može izazvati dugotrajno štetno djelovati u vodenom okolišu)
- R60 (može narušiti plodnost),
- R61 (može štetno djelovati na plod),
- R62 (moguća opasnost od smanjene plodnosti),
- R63 (moguća opasnost štetnog djelovanja na plod),
- R68 (moguća opasnost od nepovratnih učinaka i trajne štete).

Kao druga mogućnost, moguće je razvrstavanje prema novijem Pravilniku o razvrstavanju, označavanju, obilježavanju i pakiranju opasnih kemikalija (Narodne novine 64/11, 137/11, 63/12 i 71/12). U tom slučaju, drvnom proizvodu se ne smiju dodati tvari, pripravci ili aditivi kojima su dodijeljene ili bi mogle biti dodijeljene, slijedeće oznake opasnosti (ili kombinacije istih):

- H300 i H301 i H310 i H311 i H317 i H330, H331, H334, H351, H350, H340, H350i, H400, H410, H411, H412, H413, H360F, H360D, H361f, H361d, H360FD, H361fd, H360FD, H360Df, H341, H370, H372.

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe mora priložiti izjavu o sukladnosti s navedenim mjerilom, popis sastojaka i sigurnosno tehnički list (STL).

3.3. Površinska obrada

Površinska obrada odnosi se na postupak površinske obrade drvnog materijala i to dijelova/elemenata namještaja ili namještaja u cjelini.

3.3.1. Plastične mase i metali

U ukupnoj masi namještaja dopušteno je najviše 2 % plastičnih masa i metala. Moraju biti ispunjeni zahtjevi iz točke 3.1 glede opasnih tvari.

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe, dužan je priložiti dokaz o sukladnosti s ovim mjerilom.

3.3.2. Opasne tvari i pripravci (uključujući sadržaj hlapivih organskih spojeva VOC)

Primjenjuju se svi zahtjevi iz točke 3.1.

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe dužan je ovlašteniku priložiti valjanu izjavu o sukladnosti s ovim mjerilom, popis sastojaka i svu dokumentaciju vezano uz istu (sigurnosno tehnički list –STL).

Dodatno, kemijske tvari razvrstane od strane proizvođača/dobavljača istih, kao štetne za okoliš prema Popisu usklađenoga razvrstavanja i označavanja opasnih tvari iz Priloga VI. – Priloga VI.b Pravilnika o razvrstavanju, označavanju, obilježavanju i pakiranju opasnih kemikalija (Narodne novine 64/11, 137/11, 63/12 i 71/12) moraju zadovoljavati jednu od niže navedenih graničnih vrijednosti.

Kemijske tvari, razvrstane od strane proizvođača i/ili dobavljača istih, kao štetne za okoliš prema sustavu razvrstavanja u Hrvatskoj, moraju biti sukladne sa slijedećim:

- sredstva za površinsku obradu ne smiju sadržavati opasne tvari razvrstane sukladno gore navedenom
- proizvodi mogu sadržavati do najviše 5 % hlapivih organskih spojeva (VOC), sukladno Uredbi o graničnim vrijednostima emisija onečišćujućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora (Narodne novine 21/07) - (VOC znači bilo koji organski spoj s tlakom para 0,01 kPa ili više na temperaturi 293,15 K ili s odgovarajućom hlapivosti u uvjetima uporabe). Ukoliko je proizvod potrebno razrijediti, sadržaj razrijeđenog proizvoda ne smije prijeći navedene vrijednosti
- Uporabljena količina tekuće boje i/ili laka, koja je štetna za okoliš prema Pravilniku o razvrstavanju, označavanju, obilježavanju i pakiranju opasnih kemikalija (Narodne novine 64/11, 137/11, 63/12 i 71/12), ne smije prijeći 14 g/m² površine, a VOC u upotrijebljenoj količini tekuće boje i/ili laka ne smije prijeći 35 g/m².

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe, dužan je priložiti izjavu o sukladnosti s ovim mjerilom, zajedno sa svim potrebnim dokumentima uključujući:

- cjelokupnu recepturu s količinama i CAS brojevima sastojaka
- metode ispitivanja i izvješća s rezultatima ispitivanja svih tvari u proizvodu, sukladno Uredbi o graničnim vrijednostima emisija onečišćujućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora (Narodne novine 21/07)
- izjavu da su obuhvaćeni svi sastojci
- broj slojeva i upotrijebljenu količinu u svakom sloju, po metru kvadratnom površine

Način primjene: Za izračun potrošnje proizvoda za površinsku obradu i upotrijebljene količine koriste se slijedeći standardni stupnjevi učinkovitosti: uređaj za prskanje površine bez recikliranja 50%, s recikliranjem 70%, elektrostatsko raspršivanje (sprej) 65%, nanošenje sprejem, čaša za raspršivanje/disk 80%, nanošenje valjkom 95%, nanošenje prekrivanjem 95%, vakumski postupak nanošenja 95%, potapanjem 95%, polijevanjem 95%.

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe dužan je ovlašteniku priložiti valjane izjave kojima se dokazuje da su gore navedeni zahtjevi ispunjeni.

3.3.3. Formaldehidi

Emisija formaldehida iz materijala i proizvoda ne smije biti veća od 0,05 ppm.

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe dužan je ovlašteniku priložiti valjanu izjavu da je ispunjen gore naveden zahtjev, kao i valjani dokaz o sastavu proizvoda za površinsku obradu (npr. sigurnosno tehnički list STL).

3.3.4. Plastifikatori (omekšivala)

Ako se u proizvodnom postupku koristi omekšivalo, ftalati moraju zadovoljavati zahtjeve za opasne

tvari iz točke 3.1.

Proizvod ne smije sadržavati di-n-oktil ftalat (DNOP), di-izo nonil ftalat (DINP) i di-izo decil ftalat (DIDP).

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe dužan je ovlašteniku priložiti valjani dokaz o sukladnosti s navedenim mjerilom.

3.3.5. Biocidi

Dopuštena je samo uporaba biocidnih pripravaka koji sadrže biocidne aktivne tvari iz priloga 1 A Direktive 98/8/EC i za koje je dopuštena uporaba u namještaju.

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe dužan je ovlašteniku priložiti valjani dokaz o sukladnosti s navedenim mjerilom i popis uporabljenih biocidnih pripravaka.

4. UPORABA

Mjerila se odnose na veziva koja služe za sastavljanje namještaja u cjelinu.

Opasne tvari u vezivima i aditivima moraju ispunjavati uvjete iz točke 3.1.

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe dužan je ovlašteniku dostaviti izjavu o sukladnosti s gore navedenim zahtjevima, sigurnosno tehnički list (STL) za svaki kemijski proizvod uporabljen u opremi i namještaju, s podacima o klasifikaciji štetnosti za zdravlje, te ispitno izvješće ili certifikat o sadržaju slobodnog formaldehida od dobavljača.

Sadržaj hlapljivih organskih tvari (VOC) u vezivima koja se koriste za sastavljanje namještaja ne smije biti veći od 5% m/m.

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe dužan je ovlašteniku dostaviti valjani dokaz o svim uporabljenim vezivima, kao i o sukladnosti s navedenim mjerilom.

5. REKLIIRANJE I OTPAD

Proizvod treba biti moguće jednostavno uporabiti.

Potrošaču trebaju biti na raspolaganju detaljne informacije s opisom najboljeg načina postupanja s proizvodom kad postane otpad (ponovna uporaba, recikliranje, poticanje podnositelja zahtjeva na povrat, proizvodnja energije) navedenih redom kojim utječu na okoliš. Za svaku mogućnost, trebaju biti jasno navedene mjere opreza koje treba poduzeti kako bi se ograničio negativan utjecaj na okoliš.

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe mora priložiti primjerak dokumentacije kao dokaz o ispunjavanju navedenih preporuka.

6. OSTALI UVJETI

6.1. Vijek trajanja i sigurnost

Proizvod treba ispunjavati zahtjeve glede trajnosti, izdržljivosti, sigurnosti i stabilnosti iz HR odnosno EN normi koje se odnose na uporabu proizvoda. Ukoliko one ne postoje potrebno je ispuniti zahtjeve ISO normi, a ukoliko ne postoje niti ISO norme, neovisna ispitna kuća provest će ocjenu trajnosti, izdržljivosti, sigurnosti i stabilnosti kao i drugih metoda procjene i ispitivanja.

Uputi za uporabu treba biti priložen popis normi.

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe treba ovlašteniku priložiti izjavu odnosno dokumentaciju o ispitnim metodama koje je koristilo akreditacijsko tijelo kao i rezultate tog ispitivanja.

6.2. Održavanje

Održavanje proizvoda mora biti moguće bez uporabe organskih otapala.

Proizvođač mora jamčiti da je u mogućnosti, na zahtjev, nabavljati rezervne dijelove (istovjetne ugrađenim ili one koji imaju ista funkcionalna svojstva kao ugrađeni) tijekom cijelog procesa proizvodnje i još 5 godina nakon što se završi proizvodnja jedne serije.

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe mora priložiti izjavu i odgovarajuću dokumentaciju kojom će dokazati da je ispunjeno navedeno mjerilo.

6.3. Obavijesti za korisnika (potrošača):

Uz proizvod koji nosi znak zaštite okoliša „Prijatelj okoliša“, treba biti priložena slijedeća dokumentacija:

- upute za uporabu, u ovisnosti od javne ili privatne uporabe (rjeđa ili češća uporaba, uporaba u zatvorenom ili na otvorenom prostoru)
- upute o čišćenju i održavanju
- upute o načinu zamjene staklenih dijelova namještaja, ako takovi dijelovi postoje (gdje, tko)
- upute o zbrinjavanju starog namještaja
- upute za sastavljanje namještaja
- najbolji način uporabe namještaja sa stajališta ergonomskih svojstava i zahtjeva, kada je to potrebno
- naziv vrste masivnog drveta
- popis sredstava uporabljenih za obradu ili zaštitu proizvoda koji se koristi na otvorenom prostoru
- preporuka da se za održavanje namještaja koriste sredstva sa znakom zaštite okoliša.

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe treba na zahtjev ovlaštenika dostaviti uzorak informativnog materijala, prikladno pričvršćen ili uočljiv na proizvodu .

6.4. Pakiranje gotovog proizvoda

Ambalaža mora ispunjavati slijedeće uvjete:

- materijal koji se može lako reciklirati
- materijali iz obnovljivih izvora
- materijali namijenjeni za ponovnu uporabu (npr. tekstil)
- svi materijali se trebaju moći jednostavno ručno rastaviti na dijelove koji se lako recikliraju (npr. karton, papir, plastične mase, tekstil)
- na propisan način moraju biti označena bitna svojstva glede opasnih i onečišćujućih tvari koje proizvod i ambalaža sadrže
- upute o načinu gospodarenja s proizvodom i ambalažom

Proizvođači u najvećoj mogućoj mjeri moraju uvoditi i koristiti povratnu ambalažu koja smanjuje opterećenja okoliša otpadom u odnosu na ambalažu za jednokratnu uporabu.

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe treba na zahtjev ovlaštenika dostaviti opis ambalaže (bitni zahtjevi o sastavu i prirodi ambalaže, obnovljivost) i valjani dokaz o sukladnosti s navedenim mjerilom.

6.5. Informacije na ambalaži (pakiranju)

Na ambalaži ili u pratećoj dokumentaciji treba biti navedeno gdje je moguće pronaći više informacija o proizvodu i o tome zašto je proizvodu dodijeljen znak zaštite okoliša (npr. internetska stranica, adresa, telefon i sl.)

Ocjena i provjera: Podnositelj zamolbe treba na zahtjev ovlaštenika, dostaviti uzorak ambalaže i uputu za uporabu proizvoda, sve informacije koje se prilažu uz proizvod, te izjavu o sukladnosti s ovim mjerilom.

C1- 0 PROIZVODI OD SEKUNDARNIH SIROVINA (RECIKLIRANI PROIZVODI)

Aspekti zaštite okoliša

Ionako velika masa otpada još je opterećena znatnom količinom najrazličitijeg otpada iz papira, stakla, plastike, metala i ostalih tvari, odloženih bez ikakve prethodne obrade.

Svrha je znaka zaštite okoliša poticanje i unapređivanje proizvodnje onih proizvoda koji su napravljeni od sekundarnih sirovina (recikliranih proizvoda) te postizanje što bolje iskoristivosti otpadnih tvari kao sekundarnih sirovina, čime se ujedno štede primarne sirovine i energija, te smanjuje količina otpada.

Uvjeti

Znak zaštite okoliša rabi se za označavanje gotovih proizvoda napravljenih od otpadnih tvari (papira, stakla, plastike, metala, gume i slično), što potječu od proizvoda kojima je istekao vijek trajanja, koji više nisu upotrebljivi ili se jednostavno više ne rabe i skupljeni su na području Republike Hrvatske.

Postotak udjela otpadnih tvari u gotovom proizvodu definiran je za svaku vrstu otpadne tvari posebno. Ako to zahtijevaju tehnički ili neki drugi standardi, dopuštene su manja odstupanja od definiranog postotka.

Svi gotovi proizvodi moraju zadovoljiti važeće tehničke i sigurnosne zahtjeve.

C1-1 PROIZVODI OD OTPADNOG PAPIRA

Aspekti zaštite okoliša

Recikliranjem otpadnog papira smanjuje se ukupna količina papira i otpada uopće.

Nadalje, to rezultira važnim smanjenjem opterećenja okoliša (zagađenja voda, potrošnja vode i energije).

Znak zaštite okoliša dodjeljuje se proizvodima od otpadnog papira, koji zamjenjuju proizvode izrađene od primarnih sirovina.

Uvjeti

Znak zaštite okoliša može nositi reciklirani papir za grafičku uporabu i proizvodi načinjeni od otpadnog papira koji osim uvjeta pod točkom C1-0, zadovoljavaju ove uvjete:

- proizvodi moraju biti načinjeni 100% od otpadnog papira s odstupanjem od 5%,
- reciklirani papir mora sadržavati najmanje 51% otpadnog papira niže kakvoće (sortirani miješani otpadni papir, oslojeni karton s najmanje 70% valovitog kartona, sivi i miješani karton, brošure, knjige, magazini, telefonski imenici, katalozi i časopisi) i srednje kakvoće (kopirni papir, dnevne novine, kartonske kutije bez sivog kartona, oslojeni karton iz proizvodnje kartonske ambalaže i vrste sa sadržajem krafta-sulfatne celuloze).
- u procesu proizvodnje papira ne smiju se rabiti sredstva za izbjeljivanje na bazi klora i EDTA (etilen-diamin-tetraoctena kiselina).
- proizvodi načinjeni od otpadnog papira mogu u ograničenim količinama sadržavati neku od opasnih tvari. Opasne tvari mogu se tretirati kao aditivi ili onečišćenja ako ih ima u sljedećim koncentracijama:
0,1% za otrovne supstancije, i
1,0% za štetne, korozivne ili iritirajuće supstancije.

NAPOMENA: U slučajevima za koje ne postoje propisi u Republici Hrvatskoj, postupat će se prema smjernicama Europske unije iz tog područja (67/548/EEC i 88/379/EEC te sve pripadne izmjene i dopune)..

C1-2 PROIZVODI OD OTPADNOG STAKLA

Aspekti zaštite okoliša

Veliki udio u ukupnom otpadu još i sad tvori otpadno staklo, stoga je radi smanjenja ukupne mase otpada, a i što bolje iskoristivosti otpadnog stakla kao sekundarne sirovine, svrha znaka zaštite okoliša unaprijediti i poticati proizvodnju i prodaju onih proizvoda koji su napravljeni od recikliranog stakla.

Uvjeti

Znak zaštite okoliša može se rabiti za označavanje gotovih proizvoda napravljenih od otpadnog stakla, koji osim uvjeta pod točkom C1-0, ispunjavaju i ove uvjete:

- proizvodi moraju biti načinjeni od najmanje 85% otpadnog stakla. U slučajevima kad to zahtijevaju tehnički ili neki drugi standardi, dopuštena je granica udjela otpadnog stakla od 70%.

C1- 3 PROIZVODI OD OTPADNE PLASTIKE

Aspekti zaštite okoliša

Tako dugo dok je bilo teško preraditi bilo koju količinu otpadne plastike, u izmiješanom obliku ili onečišćenu s ostalim vrstama otpada, ona je dolazila na odlagalište iz kućanstva, poljoprivrede i industrije. Oko 75% ukupne količine otpada iz spomenute je kategorije.

Iz miješane plastike mogu se načiniti novi, upotrebljivi proizvodi. Svrha je znaka zaštite okoliša unaprijediti rasprostranjenost takvih proizvoda.

Uvjeti

Znak zaštite okoliša može se rabiti za označavanje proizvoda načinjenih od izmiješanog plastičnog otpada (miješani plastični otpad potječe od proizvoda koji se ne mogu upotrijebiti ili nisu više za uporabu) ako su, osim uvjeta u točki C1-0, zadovoljeni ovi uvjeti:

- proizvodi mogu biti načinjeni od tvari "miješana otpadna plastika" s minimalnim udjelom od 80%.
"Miješani plastični otpad" je:
 - plastični otpaci iz kućanstva,
 - miješani plastični otpaci različitih kategorija, odnosno sve vrste plastike koje se mogu termički obrađivati u novi proizvod osim polivinilklorida (PVC)
- izuzet je istovrsni otpad iz proizvodnje i prerade.

C1- 4 PROIZVODI OD OTPADNE GUME

Aspekti zaštite okoliša

Svrha je znaka zaštite okoliša unaprijediti proizvodnju i prodaju onih proizvoda koji su načinjeni od otpadne gume.

Uvjeti

Znak zaštite okoliša može se rabiti za gotove proizvode načinjene od otpadne gume, koji osim uvjeta pod točkom C1-0, zadovoljavaju i ove uvjete:

- proizvodi moraju biti načinjeni od najmanje 85% otpadne gume. Kad to zahtjevaju tehnički ili neki drugi standardi, dopuštena je granica udjela otpadne gume od 70%.
- izuzet je istovrsni otpad iz proizvodnje i prerade.

C1 – 5 PROIZVODI OD DRVNIH OTPADAKA

Aspekti zaštite okoliša

Ispitivanja su pokazala da u nekim granama industrijske prerade drva od ukupne drvne mase koja ulazi u proizvodni proces 10-90% čini korisnu drvnu sirovinu koja se dalje rabi za proizvodnju novih proizvoda, a 90-10% čini drveni otpad (kora, piljevina).

Korištenjem drvnog otpada za proizvodnju novih proizvoda smanjuju se :

- eksploatacija ograničenog šumskog fonda,
- masa otpada koja bi nastala njegovim odlaganjem, ujedno dobivaju se novi izvori energije i sirovina.

Uvjeti

Znak zaštite okoliša može se dodijeliti proizvodima iz drvnih otpadaka ako su pored uvjeta iz točke C1-0 zadovoljeni sljedeći uvjeti:

1. Proizvodi moraju biti izrađeni 100% od drvnih otpadaka (dopušteno je odstupanje od 5%).
2. Ako je proizvod namijenjen spaljivanju, sadržaj pepela ne smije biti veći od 5% nakon izgaranja (metoda ispitivanja DIN 51719).
3. U slučaju dodavanja aditiva za poboljšanje fizičkih, mehaničkih ili estetskih svojstava, dopuštene su gornje granice koncentracija sljedećih elemenata i tvari :

- sumpor (S)	max 0,08%	DIN 51724 dio 1
- klor (Cl)	max 0,03%	DIN 51727
- dušik (N)	max 0,30%	DIN 51722 dio 1
- apsorbirani halogeni (EOX)	max 0,0 mg/kg	DIN 38414-17
4. Maksimalno dopuštene koncentracije opasnih tvari u gotovom proizvodu ne smiju prijeći granice koje ih svrstavaju u kategoriju punila ili aditiva, a to su:
 - 0,1% za supstance klasificirane kao otrovne i vrlo otrovne osim onih koje su kancerogene, mutagene ili teratogene,
 - 1,0% za supstance koje su klasificirane kao eksplozivne, iritirajuće, oksidirajuće, korozivne, vrlo zapaljive i štetne.

PRIJATELJ OKOLIŠA - 100% OD DRVNIH OTPADAKA

D1- 0 “BEZ-PROIZVODI”

Aspekti zaštite okoliša

Proizvodi najrazličitije primjene (u kućanstvima, industriji i slično), mogu dobiti znak zaštite okoliša ako ne sadrže opasne tvari u odnosu na ostale proizvode iste primjene.

Tako se potiče proizvodnja i potrošnja manje štetnih proizvoda jednake primjene, te postiže manje negativan utjecaj takvih proizvoda na okoliš.

Uvjeti

Znak zaštite okoliša može se dodijeliti proizvodu koji ne sadrži opasne tvari ni u jednoj fazi životnog ciklusa. Iznimno od spomenutoga, tolerira se postojanje opasnih tvari u proizvodu samo u takvim koncentracijama koje im omogućuju svrstavanje u kategoriju aditiva ili onečišćenja (klasifikacija i koncentracija opasnih tvari preuzeta iz smjernica Europske unije).

“Bez-proizvodi” moraju zadovoljiti važeće tehničke i sigurnosne zahtjeve.

NAPOMENA: Kad nema propisa u Republici Hrvatskoj, postupat će se prema smjericama Europske unije iz tog područja.

D1-1 SREDSTVA ZA POTPALJIVANJE VATRE BEZ OPASNIH TVARI

Aspekti zaštite okoliša

Na tržištu ima različitih sredstava za potpaljivanje vatre, koja u sebi sadrže tvari opasne za okoliš i zdravlje ljudi ili izgaranjem emitiraju u atmosferu štetne produkte.

Sredstva za potpaljivanje vatre koja ne sadrže opasne tvari pomoći će u smanjenju zagađenja okoliša pri proizvodnji i uporabi takvih proizvoda, a ujedno će se smanjiti opterećenje atmosfere štetnim produktima izgaranja.

Uvjeti

Znak zaštite okoliša može se dodijeliti sredstvima za potpaljivanje vatre, koja, osim uvjeta navedenih u točki D1-0, zadovoljavaju ove kriterije:

- da nije prekoračena najveća moguća dopuštena koncentracija sljedećih tvari u dimnim plinovima:

- a) CO max 170 ppm,

- b) CO₂ vrijednost između 8-14 posto,

- c) SO₂ max 1700 ppm,

- d) NO_x max 500 ppm.

- da je biorazgradivo minimalno 60% masne tvari iz koje se sastoji sredstvo za potpaljivanje.

Ambalaža mora biti izrađena od reciklirane tvari.

D1- 2 HIGIJENSKA STELJA ZA KUĆNE LJUBIMCE BEZ OPASNIH TVARI

Aspekti zaštite okoliša

Za održavanje higijene kućnih ljubimaca koriste se stelje od različitih materijala: prirodni pijesak, usitnjeni siporeks, tekstilni otpaci, drvena piljevina te minerali sepiolit, atapulgita i bentonit.

Stelje od prirodnog pijeska, usitnjenog siporeksa, tekstilnih otpadaka i drvene piljevine moraju se nakon jednodnevne-dvodnevne uporabe u cijelosti odbaciti. Pored toga, stelje na bazi minerala sepiolita i atapulgita imaju u svojoj strukturi nevezani SiO_2 pa su zdravstveno rizični za životinje i čovjeka.

Stelje na bazi minerala bentonita nisu zdravstveno rizične i njihovom uporabom znatno se manje opterećuje masa komunalnog otpada, jer se nakon jednokratne uporabe odbacuje samo njezin manji dio. Iskustveni podaci pokazali su da se na ovaj način smanjuje masa otpada oko 4 puta. Čak i takve iskorištene stelje na bazi bentonita moguće je rabiti kao koristan otpad: za pripremu komposta, gnojiva ili bacanjem u otpadne vode gdje na sebe vežu organske i anorganske katione.

Uvjeti

Znak zaštite okoliša može se dodijeliti higijenskim steljama za kućne ljubimce koji pored uvjeta navedenih u točki D1-0, zadovoljavaju sljedeće uvjete :

- 1 . Proizvod mora biti načinjen od prirodnih minerala koji u svojoj strukturi nemaju neku zdravstveno rizičnu

skupinu.

- 2 . Koncentracija opasnih tvari u gotovom proizvodu mora biti u granicama koje ih svrstavaju u kategoriju

aditiva ili onečišćenja :

- 0.1% za supstance klasificirane kao otrovne i vrlo otrovne, osim onih koje su kancerogene, mutagene ili teratogene;

-1.0% za supstance klasificirane kao eksplozivne, iritirajuće, oksidirajuće, korozivne, vrlo zapaljive i štetne.

PRIJATELJ OKOLIŠA - BEZ OPASNIH TVARI

E1- 0 OSTALI PROIZVODI

E1- 1 OBNOVLJENE GUME

Aspekti zaštite okoliša

Obnavljanje istrošenih guma omogućava njihovu ponovnu uporabu.

Obnavljanjem istrošenih auto-guma uštedi se 2/3 količine nafte (naftnih derivata) u odnosu na količinu nafte potrebnu za proizvodnju nove gume.

Tako se postižu dva cilja: smanjuju se ukupna masa otpada i ujedno količine primarnih sirovina potrebnih za proizvodnju nove gume.

Uvjeti

Znak zaštite okoliša može se rabiti za označavanje obnovljenih guma koje odgovaraju važećim tehničkim i sigurnosnim standardima, kao i ostalim propisima iz tog područja.

E1- 2 OBNOVLJENE TONER KASETE

Aspekti zaštite okoliša

Laserski pisači, telefaksi i kopirni strojevi u radu rabe toner kasete. Toner kasete je sklop mehaničkih elemenata, spremnika za toner prah i sustava za prijenos slike na kopiju. Pri uporabi troši se toner prah, pa se kasete nakon određenog broja kopija istroše.

Prema neslužbenim podacima obnavljača, u Republici Hrvatskoj tijekom 1994. godine potrošeno je oko 80 tisuća toner kasete. Odbacivanjem takvih kasete nakon jednokratne uporabe, količina otpada povećala bi se za oko 120 do 240 tona (jedna toner kasete teži 1,5 do 3 kg, ovisno o stroju). U Republici Hrvatskoj, po procjenama, potrošnja toner kasete raste godišnje za 30 do 40%, pa bi se količina takvog otpada proporcionalno povećavala.

Znakom zaštite okoliša namjeravamo potaknuti obnavljanje toner kasete, jer bi se tako produžio njihov vijek trajanja, smanjila količina otpada i ostvarila ušteda energije i primarne sirovine potrebne za proizvodnju novih toner kasete. Pored toga, kasete koje se više ne mogu obnoviti mogu se rastaviti na sastavne dijelove koji će poslužiti za popravak oštećenih kasete.

Uvjeti

Znakom zaštite okoliša toner kasete može se označiti ako, osim važećih tehničkih standarda i poštivanja ostalih propisa iz toga područja, udovoljava sljedećim kriterijima:

- 1 . Obnavljanje jedne toner kasete mora biti moguće najmanje 5 (pet) puta,
- 2 . Obnovljene kasete moraju omogućiti broj kopija jednak nominalnom; dopušteno je odstupanje \pm 5%

u odnosu na deklaraciju proizvođača,

- 3 . Tijekom obnavljanja nije dopuštena uporaba tvari klasificiranih kao štetne za zdravlje (vrlo toksične,

kancerogene, mutagene) a toner prah ne smije sadržavati više od 1% tvari klasificiranih kao štetne za okoliš (smjernice Europske unije 67/548/EEC i 88/379/EEC te sve pripadne izmjene i dopune),

- 4 . Nije dopuštena uporaba kadmija za proizvodnju kasete.
- 5 . Obnovitelj kasete dužan je sav otpad razvrstati po vrstama materijala i proslijediti ga za ponovnu uporabu ili ga prepustiti poduzeću koje će ga adekvatno zbrinuti,
- 6 . Na toner kasetama mora biti uočljiva oznaka o mogućnosti njihove obnove.

PRIJATELJ OKOLIŠA - OBNOVLJENA TONER KASETA

E1-3 BOJE I LAKOVI NA VODENOJ OSNOVI

Aspekti zaštite okoliša

Proizvodnja boja, lakova i kitova, njihova primjena i odlaganje ostataka mogu imati značajan negativan utjecaj na okoliš.

Negativan utjecaj u radnom okolišu i atmosferi izražen je zbog emisije organskih otapala koja mogu sadržavati i aromatske ugljikovodike.

Poboljšavanjem tehnologije proizvodnje u smislu smanjenja udjela organskih otapala, toksičnih metala te odabira sredstava protiv kvarenja i brzine sušenja postiže se smanjeni utjecaj na okoliš tijekom cijelog životnog ciklusa.

Uvjeti:

Znak zaštite okoliša može se dodijeliti bojama, lakovima i ostalim proizvodima (kitovi) na vodenoj osnovi kod kojih je udio tvari, nepovoljnih sa stajališta zaštite okoliša minimalan, a zadržana su svojstva propisana tehničkim normama za kvalitetu. Pored toga treba udovoljiti slijedećim uvjetima:

1. Udio bijelog pigmenta mora biti $\leq 38 \text{ g/m}^2$ suhog filma (98% opaciteta).
2. Proizvodnja titan dioksida mora biti usklađena s europskom smjernicom 92/112/EEC; procedura za usklađenje programa za reduciranje i eliminaciju zagađenja izazvanog otpadom iz industrije titan dioksida.
3. Ne dopušta se uporaba tvari koje se prema smjernici EU 67/548/EEC i onima koje iz nje slijede klasificirane kao: vrlo toksične (T^+), toksične (T), kancerogene, mutagene, teratogene ili štetne po okoliš (N).
4. Ne smiju biti sadržani:
 - spojevi na bazi olova, kadmija, kroma (VI), žive, arsena
 - alkilfenoletoksilati (APEO_S)
 - dietilenglikol metil eter
5. Dopušteni udio organskih otapala zavisi o vrsti proizvoda:
 - zidne boje: $\leq 30 \text{ g/l}$ (minus voda)
 - ostale boje: (uz izdašnost od $\geq 15 \text{ m}^2/\text{l}$ i prekrivnost pri 98% opaciteta) : $\leq 250 \text{ g/l}$ (minus voda)
 - ostali proizvodi: $\leq 180 \text{ g/l}$ (minus voda)od toga aromatskih ugljikovodika
 - zidne boje: $\leq 0,15\% \text{ m/m}$
 - ostali proizvodi: $\leq 0,04\% \text{ m/m}$

6. U ograničenim količinama mogu biti sadržani:

- a) - izotiazolinon ≤ 500 ppm
 - smjesa 5-kloro-2 metil- 2h izotiazol-3-on i 2 metil -2H-izotiazol-3-on ≤ 15 ppm
 - slobodni formaldehidi ≤ 10 mg/kg

- b) Sredstvo protiv kvarenja s oznakom R23, R24, R25,R26, R27,R28,R39 i R48 ili njihove kombinacije $\leq 0,1\%$ m/m

- c) Tvari sa oznakom upozorenja R-50, R-51, R-52, R-53
 - pojedinačno $\leq 2,5\%$ m/m
 - ukupno $\leq 5\%$ m/m

8. Proizvodi trebaju imati sigurnosno tehničku listu ispunjenu prema zahtjevima HRN EN ISO 11014, a deklaracija mora sadržavati slijedeće informacije:

- način i uvjeti primjene uključujući i pripremu površine,
- preporuku za čišćenje alata i odlaganje otpada,
- preporuku za skladištenje nakon uporabe uključujući i sigurnosne preporuke ukoliko je potrebno,
- preporuku ta preventivne mjere zaštite okoliša za izvođače radova, osobito u zatvorenim prostorima.

9. Značajke ambalaže trebaju biti takve da se ne ugrožava okoliš. Kako bi se izbjeglo kvarenje i odbacivanje neiskorištenog dijela premaza potrebno je:

- omogućiti dobro ponovno zatvaranje ambalaže,
- stavljati u promet pakiranja širokog raspona količina.

E1- 4 LJEPILA NA VODENOJ OSNOVI

Aspekti zaštite okoliša

Za lijepljenje podnih obloga koriste se ljepila izrađena na osnovi:

- umjetnih (sintetskih) smola otopljenih u organskim otapalima,
- smjese prirodnih smola i polimernih vodenih disperzija.

Ljepila na osnovi umjetnih (sintetskih) smola otopljenih u organskim otapalima imaju najčešće polikloroprenski kaučuk i poliuretan, kao umjetnu smolu i lako hlapiva organska otapala kao što su: white spirit, toulon i etilacetat. Udio organskog otapala u gotovom proizvodu može biti i do 30,0%, što ljepilima daje karakter zapaljivih tvari. Ista organska otapala koriste se i za čišćenje površina onečišćenih tijekom proizvodnje i uporabe ljepila, ili kao dodatni razrjeđivači samog ljepila, čime se povećava koncentracija štetnih produkata u okolišu.

Ljepila na osnovi smjese prirodnih smola i polimernih vodenih disperzija ne sadrže organska otapala, problematična s aspekta zaštite okoliša, nego je u tim ljepilima otapalo voda.

Na hrvatskom tržištu više od 90% ponuđenih ljepila izrađeno je na osnovi umjetnih (sintetskih) smola otopljenih u organskim otapalima. Svrha dodjele znaka zaštite okoliša je potaknuti proizvodnju i uporabu ljepila koja su izrađena na osnovi smjese prirodnih smola i polimernih vodenih disperzija radi njihovog manjeg utjecaja na okoliš.

Uvjeti

Znak zaštite okoliša Republike Hrvatske može se dodijeliti ljepilima koja, pored obveznih sigurnosnih i tehničkih standarda za pripadajuću skupinu proizvoda važećih u Republici Hrvatskoj, udovoljavaju sljedećim uvjetima:

1. Ljepila ne smiju sadržavati organoklorne ili dušikove komponente.
2. Ljepila ne smiju sadržavati lako hlapiva organska ugljikovodična otapala, osim etanola kojeg smije biti do 2,0%.
3. Fungicidnih agensa smije biti u gotovom proizvodu do 0,5%, a biocidnih do 0,1% (LD 50 > 4.000 mg/kg).
4. Ljepila ne smiju sadržavati opasne tvari klasificirane kao kancerogene, mutagene ili teratogene, a ostale opasne tvari mogu sadržavati u koncentracijama koje ih svrstavaju u kategoriju aditiva (smjernice Europske unije: 67/548/EEC, 88/379/EEC i 91/325/EEC te sve pripadne izmjene i dopune).

PRIJATELJ OKOLIŠA - LJEPILO BEZ ŠTETNIH OTAPALA

E1- 5 AMBALAŽNI PAPIRNI PROIZVODI

Aspekti zaštite okoliša

Ambalažni papirni proizvodi mogu se izraditi iz recikliranog papira, nebijeljene i bijeljene celuloze.

U izradi tih papirnih proizvoda nastoji se uporabiti što više recikliranog papira. Međutim, u izradi nekih papirnih proizvoda, radi njihovih zahtijevanih tehničkih svojstava, dotično čvrstoće papira, ne može se primijeniti reciklirani papir ili se on primjenjuje u vrlo malom udjelu.

Tako su primjerice trgovačke vrećice te vrećice za pakiranje brašna, šećera, cementa i vapna izrađene od papira iz nebijeljene sulfatne celuloze ili nebijeljenog papira koji sadrži 10% recikliranog papira.

Sadašnji procesi izbjeljivanja koriste klor ili peroksid. Klorno izbjeljivanje utječe nepovoljno na okoliš jer u procesu nastaju klorirani spojevi koji se preko industrijskih otpadnih voda ispuštaju u vodene recipijente: rijeke, jezera i more.

Odložene su papirne vreće biorazgradive što je prednost pred ambalažom od polietilena.

Tehnološkim poboljšanjem proizvodnje, smanjenjem udjela štetnih tvari (organska otapala za boju, ljepilo) i uporabom biološki razgradljivih tvari (škrobno ljepilo), proizvod manje štetno utječe na okoliš tijekom cijelog svojeg životnog ciklusa.

Svrha je dodjele znaka zaštite okoliša poticanje izrade i uporabe ambalaže od nebijeljenog ili recikliranog papira radi smanjenja utjecaja na okoliš.

Uvjeti

Znak zaštite okoliša Republike Hrvatske može se koristiti za označavanje ambalažnih papirnih proizvoda ako osim važećih standarda i ostalih propisa iz toga područja zadovoljavaju i sljedeće uvjete :

1. Celulozna vlakna u proizvodu ne smiju se izbjeljivati ili papir mora biti izrađen min. 90% od recikliranog papira.
2. Papirna ambalaža ne smije otpuštati više od 0,5 mg/dm² formaldehida.
3. Udio polikloriranih bifenila u papirnoj ambalaži ne smije biti veći od 10 mg/kg, udio arsena ne smije biti veći od 3 mg/kg, a koncentracija olova ne smije biti veća od 10 mg/kg.
4. Ne smiju se upotrebljavati boje koje sadrže Hg, Pb, Ni, Cd i Cr (VI)
5. Treba primijeniti vodene disperzije bojila.
6. Treba koristiti ljepila topiva u vodi i biorazgradiva (BPK5/KPK > 0,5).
7. Ne smiju se koristiti tvari klasificirane kao štetne po zdravlje (kancerogene, teratogene, genotoksične ili alergogene) prema smjernici Europske unije 67/548 i 91/325/EEC te sve pripadne izmjene i dopune.
8. Proizvođač treba otpadni tehnološki papir skupiti, isprešati, balirati i osigurati njegovo recikliranje.

Unutar grafičkog prikaza znaka zaštite okoliša predlaže se sljedeći natpis :

**PRIJATELJ OKOLIŠA
AMBALAŽA OD NEBIJELJENOG PAPIRA
ILI
PRIJATELJ OKOLIŠA
AMBALAŽA OD RECIKLIRANOG PAPIRA**

E1- 6 MAZIVA

Aspekti zaštite okoliša

Značajne količine maziva (hidraulička ulja, masti, ulja za motorne pile, sredstva za odvajanje betona od kalupa i druga maziva) pripremaju se iz mineralnih ulja i primjenjuju za podmazivanje vlakova, tračnica, skretnica, vodenih turbina, strojeva, alata, terenskih i cestovnih vozila. Takva primjena uzrokuje onečišćenje tla i vode. Stupanj njihova onečišćenja zavisi o stupnju negativnog utjecaja na vode, sadržaju teških metala i biorazgradivosti kako osnovne komponente, najčešće mineralnog ulja u mazivima tako i aditiva, ugušćivača i bojila (vezane alkalije; industrijski aditivi u ulju, npr. preparati s alkenilaminima i supstituiranim triazolima u tehnološki podesnom otapalu; ugušćivači, npr. s trimetil kinolinom; bojila npr. azoantrakinonska u toluenu). Primjenom maziva koja imaju manje štetan utjecaj na okoliš smanjio bi se negativan učinak na tlo i vode.

Uvjeti

Hrvatski znak zaštite okoliša (HZZO) može se prema pravilima dodijeliti „mazivima“ ako pored specifikacijskih i sigurnosnih normi za pripadnu skupinu proizvoda te propisa iz oblasti zaštite okoliša udovoljavaju sljedećim uvjetima:

1. Maziva ne smiju sadržavati tvari koje su prema smjernici EU - 67/548/EEC i njoj slijedivim klasificirane kao: „vrlo toksične“ (T+), „toksične“ (T), „karcinogene“, „mutagene“, „teratogene“ ili opasne po okoliš (N).
Od toga su zahtjeva izuzete nečistoće koje ulaze tijekom procesa proizvodnje ako su sadržane do 0,01% tež., ali pri odabiru te granice treba uzeti u obzir najnovije znanstvene rezultate.
2. Ukupna formulacija maziva treba biti biološki razgradiva odnosno, stupanj biološke razgradnje mora biti jednak ili veći od 60% (testovi temeljeni prema potrošenom kisiku ili nastalom CO₂).

Metoda: HRN EN ISO 9439:2000
HRN EN ISO 14593:2008

3. Test toksičnosti na vodene organizme ukupne formulacije maziva mora udovoljavati sljedećim kriterijima:

EC₅₀/48h (*Daphnia magna*) ≥ 100 mg/l
ili
IC₅₀/72h (alge) ≥ 100mg/l

Metoda: OECD 202
OECD 201

4. Maksimalno dopuštena koncentracija pojedinačnog aditiva je 5%, odnosno 3% za aditive za koje nije dokazana biorazgradivost. Zabranjuje se korištenje aditiva čiji je utjecaj na vodene organizme prema kriterijima i metodama u točki 3 deklariran kao «vrlo toksičan» tj.

EC₅₀ 48h (*Daphnia magna*) ≤ 1 mg/l
ili
IC₅₀ 72h (alge) ≤ 1 mg/l

5. Ukupna formulacija maziva ne smije sadržavati:
-olovo, cink, krom, magnezij, vanadij
-organohalogene spojeve i nitrite.

E1- 7 MATERIJALI ZA TOPLINSKU IZOLACIJU-KAMENA VUNA

Aspekti zaštite okoliša

Kamena vuna se koristi u građevinskoj, strojarskoj i brodograđevnoj primjeni.

Dobiva se taljenjem kamena npr. Kamena vulkanskog porijekla-diabaza sa koksom u kupolnoj peći.

Pripada grupi termoizolacionih materijala koji se primjenjuju kod tankoslojnih fasadnih sustava, kod „sendvič“ elemenata u graditeljstvu i za sve vrste termičke, zvučne i protupožarne izolacije.

Također se mogu primjenjivati i na visokim temperaturama.

Primjenom kamene vune troši se manje energije za zagrijavanje i hlađenje prostora. Time se smanjuje potrošnja goriva koja je ograničen prirodni resurs, odnosno smanjuje se emisija plinova koji štete okolišu.

Uvjeti

Znak zaštite okoliša može se dodijeliti materijalu za toplinsku izolaciju kamenoj vuni ako su zadržana sva svojstva propisana tehničkim normama za kvalitetu te zakonima, uredbama, pravilnicima iz oblasti zaštite okoliša.

Pored toga treba udovoljiti slijedećim uvjetima:

1. Glede tehničkih značajki koje posebno utječu na očuvanje okoliša zahtjeva se da:

- 1.1. Koeficijent toplinske vodljivosti (λ) može biti najviše 0,045 W/mK,
- 1.2. Faktor otpora difuziji vodene pare (μ) može biti najviše 2,0,
- 1.3. Temperatura taljenja kamene vune mora biti veća od 1000°C.

2. Glede energetske učinkovitosti i emisije u okoliš zahtjeva se da:

- 2.1. Specifični utrošak goriva (koks) ne premaši 0,30 kg/kg kamene vune,
- 2.2. Da emisija SO₂ u zrak bude min. 25% niža od granične vrijednosti emisije (GVE),
- 2.3. Da udio sekundarne sirovine (iz filtera, sa skladišta, iz pogona, ploče vraćene od kupca) bude u gotovom proizvodu min.25%.
- 2.4. Da je koncentracija formaldehida u radnom prostoru najviše 25% od MDK (maksimalno dozvoljena koncentracija) vrijednosti.

3. Za iskop mineralne sirovine (kamena) treba biti ispostavljena potrebna rudarska koncesija.

E1- 8 UREĐAJI ZA DOZIRANJE I MIJEŠANJE BOJE U INDUSTRIJI

Aspekti zaštite okoliša

Primjena boja u zaštiti metalnih konstrukcija značajno utječe na sve prirodne recipijente (zrak,voda,tlo) a najviše na zrak i tlo (odlaganje otpada).

Nepovoljni utjecaj na okoliš bitno se smanjuje primjenom automatskih potpuno zatvorenih uređaja za doziranje i miješanje boje. Na taj način uklanja se utjecaj nepotpuno ispražnjenih kanti s bojom pri odlaganju (kante su se koristile prije uvođenja automatskih uređaja).

Uvjeti

- Minimalna količina upotrebljenih boja kod primjene automatskih dozirnih uređaja treba iznositi najmanje 500 000 l godišnje.
- "ekološki učin" uz primjenu uređaja za automatsko doziranje treba iznositi najmanje 10 000 l otpadne boje za količinu navedenu u točki 1. ("ekološki učin" je smanjenje količine otpadne boje unesen u okoliš).
- "ekološki učin" za ambalažu (kante) treba iznositi najmanje 30 t otpadne ambalaže za količinu navedenu u točki 1. ("ekološki učin" je smanjenje otpadne ambalaže).
- kontejneri se nakon prestanka upotrebe trebaju reciklirati
- otpalo i boje izdvojeni pri pranju kontejnera trebaju se vraćati u proizvodnju.

F1 – 0 USLUGE

F1 – 1 SMJEŠTAJ U HOTELU

OPIS SKUPINE PROIZVODA:

Mjerila (kriteriji) odražavaju stajalište kojim se otvara pristup natjecanju za znak zaštite okoliša „Prijatelj okoliša“ ne samo hotelu kao objektu već i u uslugama te proizvodima koje nudi.

Skupina usluga „Smještaj u hotelu“ obuhvaća objekte namijenjene za pružanje i osiguranje usluge smještaja i drugih ugostiteljskih usluga (usluge prehrane, rekreacijske aktivnosti te korištenje zelenih i drugih površina (parkovi, vrtovi, kupališta) koje su dostupne gostima).

Da bi joj se dodijelio znak zaštite okoliša „Prijatelj okoliša“ usluga koja se pruža mora:

- spadati u skupinu usluga „Smještaj u hotelu“,
- udovoljiti svakom od osnovnih mjerila,
- udovoljiti dovoljnom broju naprednih mjerila kako bi se postigao minimum od 90 bodova.

ASPEKTI ZAŠTITE OKOLIŠA

Ciljevi mjerila

Tijekom cjelokupnog ciklusa pružanja usluga u hotelima dolazi do bitnog utjecaja na okoliš (potrošnja neobnovljivih prirodnih dobara, onečišćenje vode i tla). Mjerilima se želi ograničiti štetno djelovanje na okoliš i to na način da se:

- ograniči potrošnja energije,
- ograniči potrošnja vode,
- smanji količina otpada na najmanju moguću mjeru,
- potiče korištenje obnovljivih prirodnih dobara i materijala koji su manje štetni za okoliš,
- promiče obavješćivanje i obrazovanje o okolišu.

Zahtjevi za procjenom i provjerom

Provjeru usklađenosti pojedinog hotela sa zahtjevima mjerila = verifikaciju, obavlja ovlaštena stručna institucija (ovlaštenik) te o provedenoj verifikaciji ovlaštenik izrađuje izvještaj (elaborat) o usklađenosti hotela s mjerilima za skupinu „Smještaj u hotelu“ (F1-1).

Posebni zahtjevi za procjenom i provjerom navedeni su u okviru svakog pojedinog mjerila. Po potrebi mogu se koristiti metode ispitivanja koje su drugačije od onih navedenih za svako pojedino mjerilo ukoliko ovlaštenik potvrdi njihovu istovjetnost.

Kada se od podnositelja zahtjeva (operatora) traži da dostavi izjave, dokumentaciju, analize, izvješća o ispitivanju ili neke druge materijale kako bi dokazao da je udovoljio mjerilima, podrazumijeva se da te isprave mogu ispostaviti podnositelj zahtjeva i/ili njegov dobavljač ili više njih itd. (ovisno o slučaju).

Ako je potrebno ovlaštenik može zatražiti dodatnu dokumentaciju i obaviti neovisnu provjeru.

Ovlašteniku se preporuča da uzme u obzir primjenu priznatih sustava upravljanja okolišem kao što je EMAS* ili ISO 14001:2004** kod procjene i izrade elaborata o usklađenosti usluge s mjerilima.

(Napomena: nije obavezno certificirati sustave upravljanja okolišem)

* EMAS je shema upravljanja okolišem i njegova ocjenjivanja.

** ISO 14001:2004 je međunarodni standard za upravljanje okolišem.

Opći zahtjevi

Kako bi se natjecao za znak zaštite okoliša „Prijatelj okoliša“ podnositelj zahtjeva mora udovoljiti zakonima koji uređuju njegovo djelovanje. Posebno treba osigurati:

- objekt mora imati rješenje o razvrstavanju i kategorizaciji
- objekt mora uzeti u obzir zakone i uredbe vezane za očuvanje energije, zaštitu i izvore vode, pročišćavanje voda, skupljanje i odlaganje otpada, održavanje i servis opreme
- tvrtka mora poslovati prema pozitivnom zakonodavnom okviru

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora priložiti kopije potrebne dokumentacije.

OSNOVNA MJERILA

1. Plan zaštite okoliša

Uprava mora imati definiran plan zaštite okoliša koji sadrži opisane ciljeve i aktivnosti iz područja ovih mjerila (energija, voda, kemikalija, otpad, nabava lokalnih i ekoloških proizvoda i opreme, te promocija zaštite prirode). Moraju se definirati rokovi i sredstva te imenovana odgovorna osoba zadužena za praćenje provedbe aktivnosti zadanih Planom. Plan mora imati i ažurirane podatke o potrošnji energije, vode i kemikalija kako je opisano u ovom dokumentu te podatke o količinama ukupnog i razdvojenog otpada kao što je opisano u ovom dokumentu.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom.

ENERGIJA

2. Energetski certifikat hotela

Energetski certifikat je dokument koji predočuje energetska svojstva zgrade čime i vlasnici i korisnici dobivaju informaciju o energetske stanju zgrade. Certifikat izrađuje ovlaštena stručna osoba (Pravilnik o energetske pregledima građevina i energetske certificiranju zgrada Narodne novine br. 81/12)*.

* Sve postojeće zgrade javne namjene morale su pribaviti energetski certifikat do kraja 2012. godine - Zakon o prostornom uređenju i gradnji (Narodne novine br. 76/07, 38/09, 55/11, 90/11 i 50/12).

Hoteli (zgrade javne namjene) ukupne korisne površine veće od 1000 m² moraju imati certifikat (s grafičkim prikazom energetske razreda) javno izložen na mjestu jasno vidljivom posjetiteljima.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati pribavljen certifikat o energetske svojstvima hotela izdan od ovlaštene osobe. Ukoliko taj certifikat još nije pribavljen, potrebno je osigurati plan ili drugi dokument kojim se dokazuje period planiranog osiguranja certifikata. Uvid u dokumentaciju. Za hotele s ukupnom korisnom površinom većom od 1000 m² Energetski certifikat mora biti uočljiv korisnicima. Pregled na licu mjesta.

3. Učinkovitost kotlova u sustavu grijanja

Stupanj učinkovitosti svakog novog kotla (generatora topline) koji je nabavljen u roku važenja znaka zaštite okoliša mora biti barem 90%, mjereno prema Pravilniku o zahtjevima za stupnjeve djelovanja novih toplovodnih kotlova na tekuće i plinovito gorivo (Narodne novine br. 135/05) ili prema relevantnim normama za proizvod i propisima za kotlove koji nisu obuhvaćeni ovim Pravilnikom.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati tehničku dokumentaciju (mjerjenje učinkovitosti, račune, specifikacije dobavljača).

4. Klimatizacija

Svaki novi sustav za klimatizaciju nabavljen za vrijeme roka važenja dodijeljenog znaka zaštite okoliša treba imati najmanje klasu B energetske učinkovitosti, kako je predviđeno u Pravilniku o označavanju energetske učinkovitosti kućanskih uređaja (Narodne novine br. 130/07) ili mora postojati centralni klimatizacijski sustav.

Napomena: Mjerilo se ne primjenjuje na klima uređaje koji mogu koristiti također i druge izvore energije, ili zrak-voda i voda-voda uređaje, ili jedinice s učinkom (snagom hlađenja) većim od 12 kW.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati Plan nabave za slijedeće razdoblje, specifikaciju dobavljača uređaja ili tehničku dokumentaciju o ugradnji, račun ili upute za održavanje.

5. Isključivanje grijanja ili klimatizacije

Ako se grijanje i/ili klimatizacija automatski ne isključuju, odnosno ne prelaze na „štedni“ režim rada kad su otvoreni prozori, gostima se moraju dati lako uočljive informacije podsjećajući ih da zatvaraju prozore, ako radi grijanje ili klimatizacija.

Mjerilo se primjenjuje samo na hotele koji imaju grijanje i/ili klimatizaciju.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati pisanu informaciju za goste s uputama o uštedi energije. Mora imati dokument iz kojeg se vidi da je u objekt ugrađen automatski mehanizam. Pregled na licu mjesta.

6. Gašenje električne rasvjete

Ako u sobi nema prekida za automatsko gašenje svjetala, gostima se moraju dati lako uočljive upute da gase svjetla kad izlaze iz sobe.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o automatskom isključivanju i informacije za goste s uputama o uštedi energije. Pregled na licu mjesta.

7. Izvori svjetlosti

Najmanje 80 % svih izvora svjetlosti (električne rasvjete) u hotelu mora biti energetske učinkovitosti klase A (Pravilnik o označavanju energetske učinkovitosti kućanskih uređaja; Narodne novine br. 130/07). To se ne odnosi na rasvjetna tijela čije fizičke karakteristike ne dopuštaju korištenje štedne žarulje.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o klasi energetske učinkovitosti (kopije računa kupljenih i montiranih rasvjetnih tijela). Pregled na licu mjesta.

VODA

8. Protok vode na slavinama i tuševima.

Protok vode na slavinama i tuševima ne smije biti iznad 12 litara u minuti.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom. Pregled na licu mjesta.

9. Štednja vode u kupaonici i zahodima

U kupaonici i zahodima trebaju se nalaziti odgovarajuće upute gostu kako da pomogne pri štednji vode.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati primjerak navedene upute. Pregled na licu mjesta.

10. Curenje vode

Svakog dana za to obučeno osoblje vodi brigu dolazi li do mogućeg vidljivog propuštanja vode te u vezi s time poduzima potrebne radnje. Goste treba zamoliti da o svakom primijećenom curenju vode obavijeste osoblje.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom i pisanu uputu za goste.

11. Promjena ručnika i plahti

Gosta se obavještava o politici hotela o zamjeni plahti i ručnika te na koji način mogu sudjelovati u toj politici u svrhu zaštite okoliša.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom. Pregled na licu mjesta.

12. Zalijevanje biljaka i vrtova

Cvijeće i vrtove ne bi trebalo zalijevati po najvećem suncu, nego poslije zalaska sunca ili rano ujutro, kad je to potrebno zbog klimatskih uvjeta.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom te upute za djelatnike. Pregled na licu mjesta.

13. Otpadne vode

Otpadne vode moraju zadovoljavati kriterije iz vodopravne dozvole i mora se provoditi analiza otpadnih voda.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati vodopravnu dozvolu i primjerak zadnje analize otpadnih voda.

DETERDŽENTI I SREDSTVA ZA DEZINFEKCIJU

14. Sredstva za dezinfekciju

Sredstva za dezinfekciju koriste se samo kad je to nužno u cilju ispunjavanja viših higijenskih uvjeta.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom te upute za djelatnike o načinu korištenja sredstva.

15. Obučavanje osoblja o korištenju deterdženata i sredstava za dezinfekciju

Osoblje neće koristiti deterdžente i sredstva za dezinfekciju izvan zadanih okvira količina i načina primjene opisanih na pakovanju. Trebao bi postojati popis sredstava koja djeluju manje štetno na okoliš ili su proizvedena na bazi prirodnih spojeva, npr. lavanda ili alkoholni ocat.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom te odgovarajući dokument plana obuke i dokument o korištenim sredstvima.

OTPAD

16. Opći uvjeti za gospodarenje otpadom

Sukladno relevantnim propisima podnositelj zahtjev mora imenovati odgovornu osobu za gospodarenje otpadom, planirati aktivnosti gospodarenja otpadom te voditi propisane očevidnike o nastanku i tijeku zbrinjavanja otpada.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva u okviru Plana zaštite okoliša mora imati imenovanu odgovornu osobu te imati važeće obrasce očevidnika. Pregled na licu mjesta.

17. Odvojeno skupljanje otpada

Podnositelj zahtjev mora osigurati spremnike, po potrebi i privremeno skladište, za odvojeno skupljanje različitih vrsta otpada – najmanje sljedeće: ambalažni otpad (papir, staklo, PET...), baterije i akumulatori, ulja (jestiva i maziva), EE otpad, biorazgradivi otpad i ostali otpad. Također, mora osigurati interne upute o gospodarenju otpadom za osoblje.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati ugovore s ovlaštenim osobama za skupljanje pojedinih vrsta otpada, odgovarajuću dokumentaciju u svrhu informiranja gostiju o pojedinačnom prikupljanju otpada i upute za osoblje. Pregled na licu mjesta.

18. Razvrstavanje otpada - gosti

U zajedničkim prostorijama objekta (prostor recepcije, zajednički sanitarni čvorovi, wellnessi i slično) koje koriste gosti, moraju postojati odgovarajući spremnici-kante za razvrstavanje raznovrsnog otpada (npr. plastika, papir, staklo, baterije, biootpad) u koje gosti pojedinačno odlažu otpad. Razvrstavaju se vrste otpada sukladno mogućnosti njihovog prijema na pripadajuća odlagališta.

Na vidljivim mjestima u objektu te u sobi (registrator sa općim informacijama) mora postojati jasna obavijest gdje se u prostoru objekta nalazi mjesto ili mjesta za razvrstavanje kao i zamolba gostima da koriste te spremnike u svrhu pojedinačnog prikupljanja otpada.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati mjesto za spremnike za razvrstavanje otpada kao i primjerak informacija i obavijesti gostima. Pregled na licu mjesta.

19. Gospodarenje komunalnim otpadom

Odvojenim sakupljanjem otpada količina komunalnog otpada treba biti svedena na najmanju moguću mjeru koja je poslovno opravdana te je o tome potrebno voditi poslovnu evidenciju na temelju podataka iz očevidnika o nastanku i tijeku otpada za što je zadužena odgovorna osoba.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati plan smanjenja količine komunalnog otpada predviđenog za odlaganje (tablica o izvoru, vrsti i količini otpada te trošku zbrinjavanja).

OSTALE USLUGE

20. Javni prijevoz

Gostima i osoblju staviti će se na raspolaganje obavijest kako se koristiti javnim prijevozom u turističkom odredištu. Tamo gdje nema primjerenog javnog prijevoza, moraju se osigurati informacije o drugim oblicima prijevoza pogodnijim za okoliš.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (obavijesti o javnom prijevozu i/ili informacije o drugim oblicima prijevoza). Pregled na licu mjesta.

OPĆE UPRAVLJANJE

21. Opće održavanje i servisiranje

Sva oprema mora se servisirati i održavati u skladu sa zakonom, a popravak može obavljati samo stručno osoblje.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom, popis opreme i program održavanja te podatke o osobama/poduzećima koja su zadužena za održavanje.

22. Održavanje i servisiranje kotlova

(a) Najmanje jednom na godinu primjereno kvalificirani stručnjaci trebaju provoditi održavanje i servisiranje kotlova za grijanje, ili češće ako je to propisano zakonom ili se za to ukaže potreba i to u skladu s hrvatskim normama ili ako takvih norma nema odgovarajućim međunarodnim normama ili u skladu s uputama proizvođača.

(b) Jednom godišnje mora se provjeriti poštuje li se stupanj učinkovitosti naznačen uputama proizvođača i jesu li emisije u okvirima zakonskih ograničenja. Ako ispitivanja pokažu da gornji uvjeti nisu zadovoljeni, odmah se moraju poduzeti korektivne mjere.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom; dokumentaciju o održavanju i servisiranju kotlova (opis kotlova, program održavanja, podatke o osobama/poduzećima koja su zadužena za održavanje i kontrolnu listu koja sadrži što se sve provjerava prilikom održavanja). Pregled dokumentacije.

23. Obuka osoblja

Informacije i obuka za osoblje, uključujući i pismene upute ili priručnike moraju biti osigurani i dostupni za sve djelatnike kako bi se osigurala provedba mjera o zaštiti okoliša i podigla svijest o ekološko prihvatljivom ponašanju. Odgovarajuća obuka mora se osigurati za svakog novog člana osoblja u roku od četiri tjedna od njegova zapošljavanja, a za sveukupno osoblje najmanje jednom godišnje.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (pisani plan ili program obuke). Pregled na licu mjesta.

24. Informacije za goste

Gostima, uključujući i sudionike na konferencijama moraju biti dostupne informacije o politici zaštite okoliša, o poduzetim mjerama i o znaku zaštite okoliša „Prijatelj okoliša“. Informacije bi se trebale izravno davati gostima na recepciji, a obavijesti kojima se gosti pozivaju da podupru ciljeve politike o okolišu moraju biti gostima uočljive, posebno u njihovim sobama. Gostima moraju biti dostupne i dodatne informacije o kulturnoj, tradicijskoj i prirodnoj baštini kraja te osjetljivim staništima (npr. zaštićena područja, NATURA 2000, i sl.) i važnosti zaštite njihove bioraznolikosti.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (pisane informacije i upozorenja gostima).

25. Podaci o potrošnji energije i vode

Uprava objekta mora imati opisane metode prikupljanja i praćenja podataka o cjelokupnoj potrošnji energije (kWh), potrošnji električne energije (kWh) kao i o potrošnji vode (u litrama ili u m³).

Podaci se moraju skupljati sa svakim dobivenim računom ili najmanje svaka tri mjeseca, a izražavaju se kao potrošnja po noćenju i po m² unutarnjeg prostora.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (opis postupka prikupljanja podataka, podatke za navedenu potrošnju za barem tri prethodna mjeseca (ako su na raspolaganju), a zatim mora svake godine osigurati takve podatke za prethodnu godinu).

26. Skupljanje drugih podataka

Uprava mora imati opisane metode prikupljanja i praćenja podataka o potrošnji kemikalija (po gramu suhe tvari ili g/L radne otopine) i o količini otpada (u litrama i/ili kilogramima nerazvrstanoga otpada). Podaci se moraju skupljati najmanje svakih šest mjeseci i izražavati kao potrošnja ili proizvodnja po noćenju i po m² unutarnjeg prostora.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (opis postupka prikupljanja podataka, podatke za navedenu potrošnju za barem šest prethodnih mjeseci ako su na raspolaganju, a zatim mora svake godine osigurati takve podatke za prethodnu godinu).

27. Informacije i isticanje znaka „Prijatelj okoliša“

Hotel mora osigurati isticanje znaka „Prijatelj okoliša“ na vidljivom mjestu pri ulazu u objekt (na recepciji ili oglasnoj ploči) kao i po sobama hotela. Informacije s opisom poduzetih mjera za smanjenje štetnog utjecaja na okoliš moraju biti dostupne zainteresiranima na uvid.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati presliku dostupnih informacija. Pregled na licu mjesta.

NAPREDNA MJERILA

Uz naslov svakog mjerila u ovom odjeljku, naznačeni su bodovi koji se dodjeljuju za svako mjerilo. Potrebno je udovoljiti dovoljnom broju naprednih mjerila kako bi se postiglo najmanje 90 bodova.

ENERGIJA

28. Energetsko certificiranje (do 10 bodova)

Energetski certifikat s grafičkim prikazom energetskog razreda strelicom s podatkom o specifičnoj godišnjoj potrebnoj toplinskoj energiji:

- energetski razred **A+** : 10 bodova
- energetski razred **A**: 8 bodova
- energetski razred **B**: 4 boda
- energetski razred **C**: 2 boda

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom. Pregled dokumenta.

29. Električna energija iz fotonaponske elektrane i vjetroelektrane (do 10 bodova)

Mora postojati vlastiti sustav koji proizvodi električnu energiju iz fotonaponske elektrane i vjetroelektrane:

- u količini od najmanje 10% sveukupne godišnje potrošnje električne energije (4 boda)
- u količini od najmanje 20% sveukupne godišnje potrošnje električne energije (6 bodova)
- u količini od najmanje 30% sveukupne godišnje potrošnje električne energije (8 bodova)
- u količini većoj od 40% sveukupne godišnje potrošnje električne energije (10 bodova)

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (dokumentaciju o navedenim sustavima te podatak o ukupnoj potrošnji električne energije uz podatke o količini električne energije proizvedene u elektranama). Pregled sustava.

30. Grijanje iz obnovljivih izvora energije (do 5 bodova)

Energija koja se koristi za grijanje soba ili tople sanitarne vode mora dolaziti od obnovljivih izvora energije i to:

- od 10-20% (1 bod) ukupne energije koja se koristi za grijanje soba ili tople sanitarne vode
- od 20-30% (3boda) ukupne energije koja se koristi za grijanje soba ili tople sanitarne vode
- više od 30% (5 bodova) ukupne energije koja se koristi za grijanje soba ili tople sanitarne vode

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (dokumentaciju o navedenom sustavu i podatke o ukupno korištenoj energiji uz podatke o energiji koja dolazi iz obnovljivih izvora energije). Pregled sustava.

31. NOx emisije kotla za grijanje (1,5 bod)

Kotao za grijanje mora odgovarati klasi 5 norme HRN EN 297:2000 (Plinski kotlovi za centralno grijanje) kojom se reguliraju emisije NOx i može emitirati do najviše 70 mg NOx/kWh.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (tehničku dokumentaciju o kotlu i podatke odnosno izvještaj ovlaštene tvrtke o izmjerenim emisijama). Pregled kotla.

32. „Elektro-energetsko“ postrojenje za proizvodnju električne i toplinske energije (kogeneracija) (4 boda)

Električna i toplinska energija mora dolaziti iz elektro-energetskog postrojenja za proizvodnju električne i toplinske energije.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (potvrdu dobavljača, shematski i tekstualni opis sustava i tehničku dokumentaciju sustava).

33. Dizalica topline (3 boda)

U grijanju i/ili hlađenju mora se koristiti dizalica topline (toplinska pumpa) kao sustav u objektu koji dogrijavanjem i/ili dohlađivanjem iskorištava postojeću toplinu iz okoliša.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (tehničku dokumentaciju o dizalici topline). Pregled sustava.

34. Povrat otpadne topline (do 5 bodova)

Nakon procesa u kojem nastaje toplina kao nusprodukt tog procesa, moguće ju je povratno iskoristiti za dogrijavanje ili grijanje (npr. prostorija). Sustav povrata otpadne topline (rekuperacija) moguće je iskoristiti za jednu (3 bod), dvije (4 boda), tri ili više (5 bodova) od sljedećih kategorija: sustav hlađenja, kompresore, strojeve za pranje rublja i posuđa, bazene, sanitarne otpadne vode.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom i dokumentaciju o sustavu povrata otpadne topline. Pregled sustava.

35. Reguliranje temperature u sobama (1,5 bod)

Temperatura se treba regulirati zasebno za svaku sobu.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (dokumentaciju o sustavu reguliranja temperature). Pregled sustava.

36. Klimatizacija (2 boda)

Klimatizacijski sustav mora biti centralni sa COP (omjer uložene električne energije i dobivene toplinske) koeficijentom >3 , a u slučaju „split“ jedinica uređaj treba odgovarati klasi A energetske učinkovitosti prema Pravilniku o označavanju energetske učinkovitosti kućanskih uređaja (Narodne novine br. 130/07).

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati odgovarajuću dokumentaciju koja pokazuje usklađenost s mjerilom. Pregled sustava.

37. Automatsko gašenje klima uređaja (2 boda)

Treba biti postavljen automatski sustav koji isključuje klimatizaciju kad se otvore prozori.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati tehničku dokumentaciju sustava. Pregled sustava.

38. Bioklimatska arhitektura (2 boda)

Objekti trebaju biti izgrađeni prema bioklimatskim arhitektonskim načelima. U ovo spada pasivna arhitektura, solarna kuća i slično, koja koristi rješenja prirodnog zagrijavanja i/ili hlađenja, te osvjetljavanja kojima se štedi potrošnja energije. Po 2 boda za svaki pojedinačni parametar.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom te odgovarajuću dokumentaciju. Pregled sustava.

39. Aparati koji štede energiju (do 4 boda)

(a) (1 bod): Svi hladnjaci moraju imati najmanju učinkovitost klase A u skladu s Pravilnikom o označavanju energetske učinkovitosti kućanskih uređaja (Narodne novine br. 130/07).

(b) (1 bod): Sve perilice posuđa moraju imati učinkovitost klase A kako je predviđeno u Pravilniku o označavanju energetske učinkovitosti kućanskih uređaja (Narodne novine br. 130/07).

(c) (1 bod): Sve perilice rublja moraju imati učinkovitost klase A kako je predviđeno u Pravilniku o označavanju energetske učinkovitosti kućanskih uređaja (Narodne novine br. 130/07).

(d) (1 bod): Najmanje 80% uredske opreme (računala, monitori, faksovi, pisači, skeneri, uređaji za fotokopiranje) moraju ispunjavati uvjete za dobivanje Energetske zvijezde kako je predviđeno Uredbom (EK) br. 2422/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. studenog 2001. za program označavanja energetske učinkovitosti uredske opreme.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokumentaciju koja pokazuje energetsku klasu zahtijevanu u mjerilu za pojedini uređaj te dokumentaciju o ispunjavanju uvjeta za dobivanje Energetske zvijezde za uredsku opremu. Pregled sustava.

40. Automatsko gašenja električne rasvjete u sobama (2 boda)

Automatski sustav koji gasi svjetla kad gosti napuštaju sobe mora biti postavljen u 100% soba.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom. Provjera na licu mjesta

41. Automatsko gašenje električne rasvjete u ostalim prostorima (do 3 boda)

U svrhu promocije politike smanjenja svjetlosnog onečišćenja svjetla se automatski isključuju:

- vanjska i dekorativna svjetla (1 bod)
- javni sanitarni čvor (1 bod)
- hodnik (1 bod)

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom. Provjera na licu mjesta.

VODA

42. Pročišćavanje otpadnih voda (5 bodova)

Hotel treba imati svoj vlastiti sustav za pročišćavanje.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati tehničku dokumentaciju za sustav pročišćavanja. Pregled sustava.

43. Korištenje kišnice (1,5 bod) i reciklirane vode (1,5 bod)

- a) (1,5 bod): Kišnica se mora skupljati i koristiti za potrebe navodnjavanja, ispiranja zahoda i sl., ali se ne smije koristiti za sanitarnu uporabu (npr. tuširanje, pranje, i sl.) niti kao pitka voda.
- b) (1,5 bod): Reciklirana voda se mora skupljati i koristiti za potrebe navodnjavanja, ispiranja zahoda i sl., ali se ne smije koristiti za sanitarnu uporabu (npr. tuširanje, pranje, i sl.) niti kao pitka voda.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (dokaz da je opskrba pitkom vodom i vodom za sanitarnu uporabu potpuno odvojena od upotrebe kišnice i reciklirane vode). Pregled na licu mjesta.

44. Protok vode kroz slavine i tuš-glave (1,5 bod)

Prosječan protok iz svih slavina i ruža tuševa, osim slavina na kadama, ne smije prelaziti 8,5 litara/minuti.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (dokumente nabave, specifikacija ugrađenih perlatora, opis načina kontrole protoka, održavanje i sl). Provjera na licu mjesta.

45. Ispiranje zahoda (1,5 bod)

Svi zahodi trebaju trošiti 5 litara po ispiranju ili manje.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (dokumente nabave, održavanja i sl). Provjera na licu mjesta.

46. Potrošnja vode perilica posuđa (2 boda)

Potrošnja vode perilica posuđa (izražena kao V(izmjerena)) treba biti ispod razine ili jednaka razini kako je definirano donjom jednadžbom, uz korištenje iste metode ispitivanja prema normi HRN EN 50242:2008 (Električne perilice posuđa za kućansku uporabu -- Ispitne metode za mjerenje radnih značajki).

$V(\text{izmjerena}) \leq (0,625 \times S) + 9,25$ pri čemu je:

$V(\text{izmjerena})$ = izmjerena potrošnja vode perilice posuđa u litrama po programskom ciklusu, zaokružena do prve decimale

S = broj uobičajenih kompleta/setova jedaćih pribora koji stanu u perilicu posuđa

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati tehničku dokumentaciju proizvođača perilice te kalkulaciju i izvješće o kontrolnom mjerenju potrošnje vode. Pregled sustava.

47. Potrošnja vode perilice rublja (1 bod)

Perilice rublja koje koristi hotel ili praonica koja mu pruža usluge pranja rublja, moraju trošiti 12 litara vode ili manje po kilogramu rublja mjereno prema normi HRN EN 60456:2008 (Perilice rublja za kućansku uporabu) uz primjenu istog standardnog programa za pamuk 60°C.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati tehničku dokumentaciju proizvođača perilice te izvješće o kontrolnom mjerenju potrošnje vode. Pregled sustava.

48. Temperatura i protok vode na slavini (1 bod)

100 % slavina mora imati točno i brzo podešavanje temperature i protoka vode.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjev mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (dokumente nabave, održavanja i sl). Provjera na licu mjesta.

49. Vremenske sklopke na tuševima (1 bod)

Tuševi u objektu ili vanjski tuševi moraju imati sustav automatskog zaustavljanja protoka vode nakon izvjesnog vremena ili kad se ne koriste. 1 bod za objekt.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom, te odgovarajuće dokumente (nabave, održavanja i sl.). Provjera na licu mjesta.

OPASNE KEMIKALIJE

50. Deterdženti (do 4 boda)

Najmanje 80% ukupne mase korištenih deterdženata za ručno pranje posuđa, deterdženata za strojno pranje posuđa, deterdženta za pranje rublja, univerzalnih sredstava za čišćenje moraju imati znak zaštite okoliša Zajednice ili neku drugu nacionalnu ili regionalnu ekološku oznaku tipa 1 prema

normi HRN EN ISO 14024:2008*- Oznake i izjave za područje okoliša; (1 bod za svaku od tih četiriju kategorija deterdženata).

*ekološke oznake prema internacionalnom standardu ISO 14020 kada sustav certificiranja uključuje kvalificiranu neovisnu procjenu.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati odgovarajuću dokumentaciju (dokumenti nabave, specifikacija deterdženata) te podatke o ukupnoj količini potrošenih deterdženata i količini deterdženata koji imaju neki znak zaštite okoliša tipa I. Provjera na licu mjesta.

51. Unutarnje boje i lakovi (1 bod)

Najmanje 50 % unutarnjih prostora moraju biti obojeni bojama i lakovima kojima je dodijeljen znak zaštite okoliša Zajednice ili neka druga nacionalna ili regionalna ekološka oznaka tipa 1 prema normi HRN EN ISO 14024:2008 (Označivanje povezano s okolišem tipa I - Načela i postupci).

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati odgovarajuću dokumentaciju (dokumenti nabave, specifikacija boja i lakova) te podatke o nabavljenim količinama boja i lakova s eko oznakom tipa I kao i bez eko oznake. Provjera na licu mjesta.

52. Doziranje sredstava za dezinfekciju u bazenu (1 bod)

Bazen mora imati automatski sustav doziranja koji koristi najmanju moguću količinu dezinfekcijskog sredstva potrebnu za primjerene higijenske uvjete.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati tehničku dokumentaciju u vezi s automatskim sustavom doziranja. Pregled sustava.

53. Mehaničko čišćenje (1 bod)

Mora biti utvrđen postupak za obavljanje čišćenja bez korištenja kemikalija, poput upotrebe proizvoda s mikrovlaknima ili korištenje mehaničkih četki.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (radne upute, procedura, dokumenti nabave). Provjera na licu mjesta.

54. Ekološko (1,5 bod) i autohtono (1,5 bod) vrtlarstvo

Zelene površine se moraju obrađivati bez korištenja pesticida ili prema načelima ekološke poljoprivredne proizvodnje, kako to predviđa hrvatsko zakonodavstvo ili priznati hrvatski ekološki propisi (1,5 bod).

Pri svakom ozelenjivanju vanjskih površina drvećem, živicom i dr. moraju se koristiti autohtone vrste biljaka (1,5 bod).

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o primjeni ekološkog pristupa (popis korištenih autohtonih biljaka i kratki opis postupaka ekološkog i organskog vrtlarstva, ime djelatnika i/ili tvrtke odgovornog za hortikulturu, naputak o zabrani korištenja pesticida). Provjera na licu mjesta.

55. Kompostiranje (do 4 boda)

Hotel mora odvajati biorazgradiv otpad (vrtni otpad 1 bod; kuhinjski otpad 1 bod) i mora osigurati kompostanu prema lokalnim mogućnostima u: komunalnom, privatnom ili vlastitom aranžmanu. Ukoliko se koristi vlastita kompostana mora dokazati pravilno održavanje i primjenu komposta (2 boda).

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom. Provjera na licu mjesta.

56. Pakiranja hrane za doručak (do 5 bodova)

Prema zakonski propisanim higijenskim odredbama, uz pojedinačna mala pakiranja za doručak nuditi će se i proizvodi nabavljeni u većim pakiranjima. Mora postojati popis proizvoda koji se nabavljaju u većim pakiranjima. Za svaki pojedini proizvod se daje po 0,25 bodova.

Ako je proizvod lokalnog dobavljača, vlastitog i/ili eko uzgoja dodjeljuje se 0,5 boda po proizvodu. Maksimalnih broj bodova je 5.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (dokumente o nabavi proizvoda i popis proizvoda navedenih u mjerilu. Provjera na licu mjesta.

57. Zbrinjavanje masti/ulja (2 boda)

Uređaj za mehaničko odvajanje masnoća mora biti postavljen i djelatan, a masti/ulja od pečenja i prženja moraju se skupljati odvojeno i na primjereni način zbrinjavati.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjev mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom te prateće listove za otpadna ulja. Pregled na licu mjesta.

58. Rabljene tkanine i pokućstvo (2 boda)

Rabljeno pokućstvo, tkanine i ostali predmeti trebaju se prodati ili darovati dobrotvornim društvima ili drugim udrugama koje skupljaju i dalje raspodjeljuju takve predmete.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom i odgovarajuću dokumentaciju (otpremnice, liste otpisa, odluka o donaciji). Pregled na licu mjesta.

59. Doziranje sredstava za higijenu (2 boda)

Sredstva za osobnu higijenu gostiju u tekućem obliku (sapuni, šamponi) koriste se putem ručnih ili automatskih dozatora uz obavijest o preporučenoj količini sredstva i načinu primjene dozatora.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom. Pregled na licu mjesta.

OSTALE USLUGE

60. Informacije o okolišu (do 5 bodova)

Gosti trebaju biti informirani o biološkoj i krajobraznoj raznolikost i zaštiti prirode (uključujući Natura 2000* područja). Odgovorna osoba za provedbu hotelskog Plana zaštite okoliša će uz pomoć

nadležnih institucija (gradske i županijske javne ustanove za zaštitu prirode, Državni zavod za zaštitu prirode te udruga) prikupiti informacije o zaštićenim vrstama i staništima te povijesnoj, kulturnoj i tradicijskoj baštini (UNESCO lista, konzervatorski uredi, etnografske institucije i sl.) u radijusu od 100 km te o tome obavijestiti gosta putem službene internetske stranice hotela i/ili informacijskog kutka na recepciji te u sobi (registrator o općim informacijama). Gosti na isti način moraju biti kratko informirani o planovima i dostignućima hotela iz područja uštede vode, energije, kemikalija i smanjenja otpada.

*najveća koordinirana mreža područja očuvanja prirode u svijetu

Ocjenjivanje kvalitete i dostupnosti informacija gostima na internetu, recepciji i hotelskoj sobi (registrator):

(1 bod) Informacija o zaštiti okoliša hotela

(1 bod) Informacija o bioraznolikosti (zaštićena priroda i prirodne zanimljivosti)

(1 bod) Informacija o kulturnoj baštini (znamenitosti, izvedbene umjetnosti i događanja)

(1 bod) Informacija o tradicijskoj baštini (etnografske zbirke, običaji, zanati, legende, nematerijalna baština kraja)

(1 bod) Informacija o arheološkoj i povijesnoj baštini (nalazišta, interpretacija povijesti kraja, znamenite ličnosti i događaji)

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom te odgovarajuće tiskane ili online materijale (različite brošure; opis prirodne, kulturne i tradicijske baštine u okruženju) i informacije o aktivnostima vezanim za zaštitu okoliša (obilježavanje dana planete, dana voda i sl.).

61. Bicikli (1 bod)

Bicikli trebaju biti na raspolaganju gostima hotela.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom. Provjera na licu mjesta.

62. Nepovratna staklena ambalaža (2 boda)

Nepovratna staklena ambalaža mora biti razdvojena u kafićima i restoranima hotela te razdvojeno predana na odlaganje ili uporabu.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (dokumente). Provjera na licu mjesta.

63. Proizvodi od papira (do 2 boda)

Najmanje 50% toaletnog papira i papirnatih ručnika i/ili uredskog papira koji se koriste mora imati znak zaštite okoliša Europske zajednice ili neku drugu nacionalnu ili regionalnu ekološku oznaku tipa 1 prema normi HRN EN ISO 14024:2008; (1 bod za svaku od te dvije kategorije papirnatih proizvoda).

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati odgovarajuću dokumentaciju (dokumenti nabave, specifikacija robe, ulazni računi, te podatke o ukupnoj količini upotrijebljenih proizvoda i količini proizvoda koji imaju neki znak zaštite okoliša tipa I). Provjera na licu mjesta.

64. Nabava i opremanje (do 5 bodova)

Radi smanjenja onečišćenja zraka transportom hotelska oprema će biti dobavljana u krugu od 400 km. Za svaki proizvod (poput posteljine, ručnika, stolnjaka, računala, televizora, madraca, pokućstva, perilica rublja, perilica posuđa, hladnjaka, usisivača, tvrdih podnih obloga, žarulja, šalica, tanjura, čaša, bešteka...) treba predložiti dokument nabave i deklaraciju te se može dobiti po jedan bod po proizvodu (maksimalno 4 boda).

Planom nabave planira se kupovanje najmanje 20% navedene vrste robe, te će biti ostvareno u vrijeme trajanja znaka zaštite okoliša (1 boda).

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati odgovarajuću dokumentaciju (dokumenti nabave, specifikacija robe, ulazni računi, Plan nabave) te podatke o ukupnoj količini navedene robe koju posjeduje i količini robe koja ima znak zaštite okoliša. Provjera na licu mjesta.

65. Ekološke živežne namirnice (do 6 bodova)

Svaki proizvod iz ekološkog uzgoja koji se koristi za prehranu u objektu mora imati službeni certifikat ili drugi dokaz o eko proizvodnji. Dodjeljuju se po 2 boda za svaki takav proizvod. Maksimalno 6 bodova.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom i odgovarajuću dokumentaciju (popis sastojaka, ulazni računi, dokumenti nabave, potvrde o eko proizvodnji). Provjera na licu mjesta.

66. Živežne namirnice iz lokalne proizvodnje (do 3 boda)

Kako bi se smanjili štetni utjecaji transporta na okoliš te podržala održivost lokalne poljoprivrede, objekt mora pripremiti listu živežnih namirnica iz vlastite i/ili lokalne proizvodnje koju koristi za pripremu obroka u hotelu. Svaki proizvod lokalno proizveden donosi 1 bod. Maksimalno 3 boda.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom i odgovarajuću dokumentaciju (ulazni računi dobavljača, informacije o proizvođaču, popis proizvoda lokalne proizvodnje). Provjera na licu mjesta.

67. Proizvodi proizvedeni i certificirani u Hrvatskoj (do 4,5 boda)

Kupac rado i s povjerenjem kupuje proizvode označene znakovima kao dokaze izvrsnosti, izvornosti i tradicije. Za svaki proizvod proizveden u Hrvatskoj koji je korišten ili je u stalnoj ponudi hotela, a certificiran je u Hrvatskoj i nosi jednu od oznaka izvrsnosti tvrtka dobiva po 1,5 bod za svaki korišteni certificirani proizvod. Maksimalno 4,5 boda.

To se odnosi na proizvod koji nosi znak "Hrvatska kvaliteta" ili "Izvorno hrvatsko"* kao i za certifikat „Hrvatski otočki proizvod“**.

*Popis tvrtki i proizvoda nosioca navedenih znakova kao i sve informacije dostupni su na mrežnim stranicama Hrvatske gospodarske komore.

** Katalog proizvoda dostupan je na mrežnim stranicama Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom i odgovarajuću dokumentaciju (ulazni računi dobavljača, popis proizvoda u ponudi s certifikatom). Provjera na licu mjesta.

68. Nagrade i priznanja za dostignuća u zaštiti okoliša (do 4 boda)

Ukoliko se koriste usluge, tehnologije ili sustavi kojima su dodijeljene nacionalne i/ili međunarodne nagrade ili priznanja za dostignuća u zaštiti okoliša, dodjeljuju se po 2 boda za svaku nagradu ili priznanje. Maksimalno 4 boda.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom i odgovarajuću dokumentaciju (dokaz o nagradama ili priznanjima). Provjera na licu mjesta.

OPĆA UPRAVA

69. Registracija hotela u EMAS-u ili ISO certifikat (5 bodova)

Hotel mora biti upisan u registar EMAS* (5 bodova) ili treba imati ISO 14001:2004** certifikat (5 bodova).

* upravljanje okolišem i prosuđivanje

**međunarodni standard za upravljanje okolišem

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati odgovarajući dokaz upisa u registar EMAS-a ili dokaz o posjedovanju ISO 14001:2004 certifikata.

70. Registracija dobavljača u EMAS-u ili ISO 14001:2004 certifikat (2 boda)

Barem jedan od glavnih dobavljača ili pružatelja usluga treba biti upisan u registar EMAS-a (2 boda) ili imati dokaz o ISO 14001:2004 certifikat (2 boda).

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati odgovarajući dokaz da je glavni dobavljač ili pružatelj usluga upisan u registar EMAS ili ima ISO 14001:2004 certifikat.

71. Upitnik o okolišu (1 bod)

Gostima treba biti dostupan upitnik u kojemu mogu iznijeti svoje mišljenje o aspektima zaštite okoliša hotela.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati primjerak upitnika te dokaz na koji način se mišljenje gostiju uzima u obzir.

72. Brojila potrošnje energije i vode (do 5 bodova)

Hotel treba imati dodatna brojila za praćenje potrošnje energije i vode u zasebnim jedinicama (npr. kuhinja, „wellness“, bazeni, vešeraj, smještaj, itd.). Za svaku jedinicu po 1 bod.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (praćenja potrošnje u zasebnim jedinicama i analizu prikupljenih podataka). Provjera sustava.

73. Dodatne mjere (do 4,5 boda)

Moraju biti poduzete dodatne mjere zaštite okoliša, bioraznolikosti i lokalne baštine (1,5 bod svaka, najviše do 4,5 boda). Uprava treba poduzeti dodatne mjere (mjere koje nisu obuhvaćene navedenim mjerilima kako bi se poboljšala učinkovita zaštita okoliša). Ovlaštenik procjenjuje zahtjev za te mjere i dodjeljuje bodove i to 1,5 bod za svaku mjeru.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati potpuni opis svake dodatne mjere za koju podnositelj želi da se uzme u obzir.

F1 - 0 USLUGE

F1 - 2 SMJEŠTAJ U KAMPU

OPIS SKUPINE PROIZVODA:

Mjerila (kriteriji) odražavaju stajalište kojim se otvara pristup natjecanju za znak zaštite okoliša „Prijatelj okoliša“ ne samo kampa kao objekta već i usluga te proizvoda koje nudi.

Skupina usluga „Smještaj u kampu“ obuhvaća objekte u kojima se gostima pružaju usluge: kampiranja (smještaja na uređenom prostoru na otvorenom na kamp mjestu i/ili kamp parceli; u šatorima, kamp prikolicama, pokretnim kućicama, kamperima) i smještaja u građevinama (u kućicama u kampu, bungalovima i sl.) i druge ugostiteljske usluge (prostori za pranje i kuhanje, informacijski objekti) kao i ostale usluge u funkciji turističke potrošnje (trgovine) te mogućnosti bavljenja sportom i/ili drugim oblicima rekreacije na prostoru na otvorenom u kampu ili u blizini kampa.

Da bi joj se dodijelio znak zaštite okoliša “Prijatelj okoliša” usluga koja se pruža mora:

- spadati u skupinu usluga „Smještaj u kampu“
- udovoljiti svakom od osnovnih mjerila
- udovoljiti dovoljnom broju naprednih mjerila kako bi se postigao minimum od 90 bodova.

ASPEKTI ZAŠTITE OKOLIŠA

Ciljevi mjerila

Tijekom cjelokupnog ciklusa pružanja usluga u kampu dolazi do bitnog utjecaja na okoliš (potrošnja neobnovljivih prirodnih dobara, onečišćenje vode i tla).

Mjerilima se želi ograničiti štetno djelovanje na okoliš i to na način da se:

- ograniči potrošnja energije
- ograniči potrošnja vode
- smanji količina otpada na najmanju moguću mjeru
- potiče korištenje obnovljivih prirodnih dobara i materijala koji su manje štetni za okoliš
- promiče obavješćivanje i obrazovanje o okolišu

Zahtjevi za procjenom i provjerom

Posebni zahtjevi za procjenom i provjerom navedeni su u okviru svakog pojedinog mjerila.

Provjeru usklađenosti pojedinog kampa sa zahtjevima mjerila = verifikaciju, obavlja ovlaštena stručna institucija (ovlaštenik) te o provedenoj verifikaciji ovlaštenik izrađuje izvještaj (elaborat) o usklađenosti kampa s mjerilima za skupinu „Smještaj u kampu“ (F1-2).

Po potrebi mogu se koristiti metode ispitivanja koje su drugačije od onih navedenih za svako pojedino mjerilo ukoliko ovlaštena stručna institucija (ovlaštenik) potvrdi njihovu istovjetnost.

Kada se od podnositelja zahtjeva (operatora) traži da dostavi izjave, dokumentaciju, analize, izvješća o ispitivanju ili neke druge materijale kako bi dokazao da je udovoljio mjerilima, podrazumijeva se da te isprave mogu ispostaviti podnositelj zahtjeva i/ili njegov dobavljač ili više njih itd. (ovisno o slučaju).

Ako je potrebno ovlaštenik može zatražiti dodatnu dokumentaciju i obaviti neovisnu provjeru.

Ovlašteniku se preporuča da uzme u obzir primjenu priznatih sustava upravljanja okolišem kao što je EMAS* ili ISO 14001:2004** kod procjene i izrade elaborata o usklađenosti usluge s mjerilima. (Napomena: nije obavezno certificirati sustave upravljanja okolišem).

* EMAS je shema upravljanja okolišem i njegova ocjenjivanja.

** ISO 14001:2004 je međunarodni standard za upravljanje okolišem.

Opći zahtjevi

Kako bi se natjecao za znak zaštite okoliša „Prijatelj okoliša“ podnositelj zahtjeva mora udovoljiti zakonima koji uređuju njegovo djelovanje. Posebno treba osigurati:

- objekt mora imati rješenje o razvrstavanju i kategorizaciji
- objekt mora uzeti u obzir zakone i uredbe vezane za očuvanje energije, izvore i zaštitu vode, pročišćavanje voda, skupljanje i odlaganje otpada, održavanje i servis opreme
- tvrtka mora poslovati prema pozitivnom zakonodavnom okviru

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora priložiti kopije potrebne dokumentacije.

OSNOVNA MJERILA

1. Plan zaštite okoliša

Uprava mora imati definiran plan zaštite okoliša koji sadrži opisane ciljeve i aktivnosti iz područja ovih mjerila (energija, voda, kemikalija, otpad, nabava lokalnih i ekoloških proizvoda i opreme, te promocija zaštite prirode). Moraju se definirati rokovi i sredstva te imenovana odgovorna osoba zadužena za praćenje provedbe aktivnosti zadanih Planom. Plan mora imati i ažurirane podatke o potrošnji energije, vode i kemikalija kako je opisano u ovom dokumentu te podatke o količinama ukupnog i razdvojenog otpada kao što je opisano u ovom dokumentu.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom.

ENERGIJA

2. Energetski certifikat kampa

Energetski certifikat je dokument koji predočuje energetska svojstva zgrade čime i vlasnici i korisnici dobivaju informaciju o energetske stanju zgrade. Certifikat izrađuje ovlaštena stručna osoba (Pravilnik o energetske pregledima građevina i energetske certificiranju zgrada Narodne novine br. 81/12)*.

* Sve postojeće zgrade javne namjene morale su pribaviti energetski certifikat do kraja 2012. godine - Zakon o prostornom uređenju i gradnji (Narodne novine br. 76/07, 38/09, 55/11, 90/11 i 50/12).

Zgrade unutar kampa ukupne korisne površine veće od 1000 m² (smještajne, ugostiteljske i druge) u kojima se koristi energija moraju imati energetski certifikat (s grafičkim prikazom energetske razreda) javno izložen na mjestu jasno vidljivom posjetiteljima.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati pribavljen certifikat o energetske svojstvima zgrada unutar kampa izdan od ovlaštene osobe. Ukoliko taj certifikat još nije pribavljen, potrebno je osigurati plan ili drugi dokument kojim se dokazuje period planiranog osiguranja certifikata. Uvid u dokumentaciju. Ukoliko je kamp pribavio energetske certifikat, isti mora biti uočljiv korisnicima. Pregled na licu mjesta.

3. Energija za grijanje tople vode

Najmanje 10% energije za grijanje sanitarne tople vode mora se dobivati iz obnovljivih izvora energije ili mora postojati plan iz kojeg se vidi namjera oko uvođenja ovog pokazatelja.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom. Pregled sustava grijanja.

4. Učinkovitost kotlova u sustavu grijanja

Stupanj učinkovitosti svakog novog kotla (generatora topline) koji je nabavljen u roku važenja znaka zaštite okoliša mora biti barem 90%, mjereno prema Pravilniku o zahtjevima za stupnjeve djelovanja novih toplovodnih kotlova na tekuće i plinovito gorivo (Narodne novine br. 135/05) ili prema relevantnim normama za proizvod i propisima za kotlove koji nisu obuhvaćeni ovim Pravilnikom.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati tehničku dokumentaciju (mjerjenje učinkovitosti, račune, specifikacije dobavljača).

5. Klimatizacija

Svaki sustav za klimatizaciju nabavljen za vrijeme roka važenja dodijeljenog znaka zaštite okoliša treba imati najmanju klasu B energetske učinkovitosti, kako je predviđeno u Pravilniku o označavanju energetske učinkovitosti kućanskih uređaja (Narodne novine br. 130/07) ili mora postojati centralni klimatizacijski sustav.

Napomena: Mjerilo se ne primjenjuje na klima uređaje koji mogu koristiti također i druge izvore energije, ili zrak-voda i voda-voda uređaje ili jedinice s učinkom (snagom hlađenja) većim od 12 kW.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati Plan nabave za sljedeće razdoblje, specifikaciju dobavljača ili tehničku dokumentaciju o ugradnji, račun ili upute za održavanje.

6. Isključivanje grijanja ili klimatizacije

Ako se grijanje i/ili klimatizacija automatski ne isključuju, odnosno ne prelaze na „štedni“ režim rada kad su prozori otvoreni, gostima se moraju dati lako uočljive informacije podsjećajući ih da zatvaraju prozore, ako radi grijanje ili klimatizacija.

Mjerilo se primjenjuje samo na kampove koji imaju grijanje i/ili klimatizaciju.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati pisanu informaciju za goste s uputama o uštedi energije. Mora imati dokument iz kojeg se vidi da je unutar objekta ugrađen automatski mehanizam. Pregled na licu mjesta.

7. Gašenje električne rasvjete

Ako u smještajnim i drugim pratećim objektima (zajednički sanitarni čvorovi i dr.) nema prekidača za automatsko gašenje svjetala, gostima se moraju dati lako uočljive upute da gase svjetla kad izlaze iz prostorije.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o automatskom isključivanju i informacije za goste s uputama o uštedi energije. Pregled na licu mjesta.

8. Izvori svjetlosti

100 % svih izvora svjetlosti (električne rasvjete) u kampu mora biti najmanje energetske učinkovitosti klase A, kako je predviđeno u Pravilniku o označavanju energetske učinkovitosti kućanskih uređaja (Narodne novine br. 130/07).

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o klasi energetske učinkovitosti (kopije računa kupljenih i montiranih rasvjetnih tijela). Pregled na licu mjesta.

VODA

9. Protok vode na slavinama i tuševima

Protok vode na slavinama i tuševima ne smije biti iznad 10 litara u minuti.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom. Pregled na licu mjesta.

10. Štednja vode u kupaonicama, zahodima i pisoarima

U kupaonicama i zahodima moraju se nalaziti odgovarajuće upute gostu kako da pomogne pri štednji vode.

Najmanje 50 % svih pisoara mora primjenjivati sustav bez vode ili svi moraju imati ručni/automatski sustav ispiranja koji omogućuje ispiranje pojedinačnog pisoara samo za vrijeme uporabe.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati navedene upute kao i dokaz o usklađenosti s mjerilom (tehnička dokumentacija). Pregled na licu mjesta.

11. Curenje vode

Svakog dana za to obučeno osoblje vodi brigu dolazi li do mogućeg vidljivog propuštanja vode te u vezi s time poduzimaju potrebne radnje. Goste treba zamoliti da o svakom primijećenom curenju vode obavijeste osoblje.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom i pisanu uputu za goste.

12. Zalijevanje biljaka i vrtova

Cvijeće i vrtove ne bi trebalo zalijevati po najvećem suncu, nego poslije zalaska sunca ili rano ujutro, kad je to potrebno zbog klimatskih uvjeta.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom te upute za djelatnike. Pregled na licu mjesta.

DETERDŽENTI I SREDSTVA ZA DEZINFEKCIJU

13. Sredstva za dezinfekciju

Sredstva za dezinfekciju koriste se samo kad je to nužno u cilju ispunjavanja zakonskih higijenskih uvjeta.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom te upute za djelatnike o načinu korištenja sredstva.

14. Obučavanje osoblja o korištenju deterdženata i sredstva za dezinfekciju

Osoblje neće koristiti deterdžente i sredstva za dezinfekciju izvan zadanih okvira količina i načina primjene opisanih na ambalaži.

Treba postojati popis sredstava koja djeluju manje štetno na okoliš ili su proizvedena na bazi prirodnih spojeva, npr. lavanda ili alkoholni ocat.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom te odgovarajući dokument plana obuke i dokument o korištenim sredstvima.

OTPAD

15. Opći uvjeti za gospodarenje otpadom

Sukladno relevantnim propisima podnositelj zahtjeva mora imenovati odgovornu osobu za gospodarenje otpadom, planirati aktivnosti gospodarenja otpadom te voditi propisane očevidnike o nastanku i tijeku zbrinjavanja otpada.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva u okviru svog Plana zaštite okoliša mora imati imenovanu odgovornu osobu te imati važeće obrasce očevidnika. Pregled na licu mjesta.

16. Odvojeno skupljanje otpada

Podnositelj zahtjev mora osigurati spremnike, po potrebi i privremeno skladište, za odvojeno skupljanje različitih vrsta otpada – najmanje sljedeće: ambalažni otpad (papir, staklo, PET...), baterije i akumulatori, ulja (jestiva i maziva), EE otpad, biorazgradivi otpad i ostali otpad. Također, mora osigurati interne upute o gospodarenju otpadom za osoblje.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati ugovore s ovlaštenim osobama za skupljanje pojedinih vrsta otpada, odgovarajuću dokumentaciju o načinu informiranja gostiju o pojedinačnom prikupljanju otpada i upute za osoblje. Pregled na licu mjesta.

17. Razvrstavanje otpada – gosti

U zajedničkim prostorijama objekta (prostor recepcije, zajednički sanitarni čvorovi i slično) koje koriste gosti, moraju postojati odgovarajući spremnici-kante za razvrstavanje raznovrsnog otpada (npr. plastika, papir, staklo, baterije, bio otpad) u koje gosti pojedinačno odlažu otpad.

Razvrstavaju se vrste otpada sukladno mogućnosti njihovog prijema na pripadajuća odlagališta. Na vidljivim mjestima unutar objekta (kampa) mora postojati jasna obavijest gdje se nalazi mjesto ili mjesta za razvrstavanje kao i zamolba gostima da koriste te spremnike u svrhu pojedinačnog prikupljanja otpada.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati mjesto za spremnike za razvrstavanje otpada kao i primjerak informacija i obavijesti gostima. Pregled na licu mjesta.

18. Gospodarenje komunalnim otpadom

Odvojenim sakupljanjem otpada količina komunalnog otpada treba biti svedena na najmanju moguću mjeru koja je poslovno opravdana te je o tome potrebno voditi poslovnu evidenciju na temelju podataka iz Očevidnika o nastanku i tijeku otpada za što je zadužena odgovorna osoba.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati plan smanjenja količine komunalnog otpada predviđenog za odlaganje (tablica o izvoru, vrsti i količini otpada te trošku zbrinjavanja). Pregled uvidom na licu mjesta.

OSTALE USLUGE

19. Javni prijevoz

Gostima i osoblju stavljat će se na raspolaganje obavijest kako se koristiti javnim prijevozom u turističkom odredištu. Tamo gdje nema primjerenog javnog prijevoza, moraju se osigurati informacije o drugim oblicima prijevoza pogodnijim za okoliš.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (obavijesti o javnom prijevozu i/ili informacije o drugim oblicima prijevoza). Pregled na licu mjesta.

OPĆE UPRAVLJANJE

20. Opće održavanje i servisiranje

Sva oprema mora se servisirati i održavati u skladu sa zakonom, a popravak može obavljati samo stručno osoblje.

Za opremu koja je obuhvaćena mjerilima, upravitelj kampa mora imati pismenu izjavu tehničara o učestalosti zakonom propisanog održavanja.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom, popis opreme i program održavanja te podatke o osobama/poduzećima koja su zadužena za održavanje.

21. Održavanje i servisiranje kotlova

(a) Najmanje jednom na godinu primjereno kvalificirani stručnjaci trebaju provoditi održavanje i servisiranje kotlova za grijanje ili češće ako je to propisano zakonom ili se za to ukaže potreba i to u skladu s hrvatskim normama ili ako takvih norma nema odgovarajućim međunarodnim normama ili u skladu s uputama proizvođača.

(b) Jednom godišnje mora se provjeriti poštuje li se stupanj učinkovitosti naznačen uputama proizvođača i jesu li emisije u okvirima zakonskih ograničenja. Ako ispitivanja pokažu da gornji uvjeti nisu zadovoljeni, odmah se moraju poduzeti korektivne mjere.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilima, te dokumentaciju o održavanju i servisiranju kotlova (opis kotlova, program održavanja, podatke osobama/poduzećima koja su zadužena za održavanje i kontrolnu listu koja sadrži što se sve provjerava prilikom održavanja). Pregled dokumentacije.

22. Obuka osoblja

Informacije i obuka za osoblje, uključujući i pismene upute ili priručnike moraju biti osigurani i dostupni za sve djelatnike kako bi se osigurala provedba mjera o zaštiti okoliša i podigla svijest o ekološko prihvatljivom ponašanju. Odgovarajuća obuka mora se osigurati za svakog novog člana osoblja u roku od četiri tjedna od njegova zapošljavanja, a za sveukupno osoblje najmanje jednom godišnje.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (pisani plan ili program obuke; opis kakvu je obuku i gdje dobio član osoblja). Pregled na licu mjesta.

23. Informacije za goste

Gostima moraju biti dostupne informacije o politici zaštite okoliša uključujući vidove sigurnosti i požarne sigurnosti, o poduzetim mjerama i o znaku zaštite okoliša „Prijatelj okoliša“. Informacije bi se trebale izravno davati gostima na recepciji, a obavijesti kojima se gosti pozivaju da podupru ciljeve politike o okolišu moraju biti gostima uočljive, posebno u zajedničkim jedinicama. Gostima moraju biti dostupne i dodatne informacije o kulturnoj, tradicijskoj i prirodnoj baštini kraja te osjetljivim staništima (npr. zaštićena područja, NATURA 2000, i sl.) i važnosti zaštite njihove bioraznolikosti.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (pisane informacije i upozorenja gostima). Pregled na licu mjesta.

24. Podaci o potrošnji energije i vode

Uprava kampa mora imati opisane metode prikupljanja i praćenja podataka o cjelokupnoj potrošnji energije (kWh), potrošnji električne energije (kWh), energije koja se koristi za grijanje (kWh), kao i o potrošnji vode (u litrama ili u m³).

Podaci se moraju skupljati sa svakim dobivenim računom ili najmanje svaka tri mjeseca kada je kamp otvoren, a izražavaju se kao potrošnja po noćenju i po m² unutarnjeg prostora.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (opis postupka prikupljanja podataka, podatke za navedenu potrošnju za barem tri prethodna mjeseca (ako su na raspolaganju) a zatim treba svake godine osigurati takve podatke za prethodnu godinu).

25. Skupljanje drugih podataka

Uprava mora imati opisane metode prikupljanja i praćenja podataka o potrošnji kemikalija (po gramu suhe tvari ili g/L radne otopine) i o količini otpada (u litrama i/ili kilogramima nerazvrstanoga otpada).

Podaci se moraju skupljati najmanje svakih šest mjeseci i izražavati kao potrošnja ili proizvodnja po noćenju i po m² unutarnjeg prostora.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (opis postupka prikupljanja podataka, podatke za navedenu potrošnju za barem šest prethodnih mjeseci, ako su na raspolaganju, a zatim treba svake godine osigurati takve podatke za prethodnu godinu).

26. Informacije i isticanje znaka „Prijatelj okoliša“

Kamp mora osigurati isticanje znaka „Prijatelj okoliša“ na vidljivom mjestu pri ulazu u objekt (na recepciji ili oglasnoj ploči). Informacije s opisom poduzetih mjera za smanjenje štetnog utjecaja na okoliš moraju biti dostupne zainteresiranima na uvid.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati presliku dostupnih informacija. Pregled na licu mjesta.

NAPREDNA MJERILA

Uz naslov svakog mjerila u ovom odjeljku, naznačeni su bodovi koji se dodjeljuju za svako mjerilo. Potrebno je udovoljiti dovoljnom broju naprednih mjerila kako bi se postiglo najmanje 90 bodova.

ENERGIJA

27. Energetsko certificiranje (do 10 bodova)

Objektima unutar kampa koji podliježu energetskoj certifikaciji dodjeljuju se bodovi razmjerno energetskom razredu pojedinog objekta:

- energetski razred **A**: 5 bodova
- energetski razred **B**: 2 boda
- energetski razred **C**: 1 bod

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom. Pregled dokumenata.

28. Električna energija iz fotonaponske elektrane i vjetroelektrane (8 bodova)

Mora postojati vlastiti sustav koji proizvodi najmanje 20% sveukupne godišnje potrošnje električne energije iz fotonaponske elektrane i vjetroelektrane.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (dokumentaciju o navedenom sustavu te podatak o ukupnoj potrošnji električne energije uz podatke o količini električne energije proizvedene u elektranama). Pregled sustava.

29. Grijanje iz obnovljivih izvora energije (po 1 bod)

Energija koja se koristi za grijanje tople sanitarne vode mora dolaziti od obnovljivih izvora energije i to:

- od 10-20% (1 bod) ukupne energije koja se koristi za grijanje tople sanitarne vode
- za svakih dodatnih 10% ukupne energije koja se koristi za grijanje sanitarne tople vode po 1 bod

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (dokumentaciju o navedenom sustavu i podatke o ukupnoj energiji koja se koristi za grijanje tople sanitarne vode uz podatke o energiji koja se dolazi iz obnovljivih izvora energije). Pregled sustava.

30. NOx emisije kotla za grijanje (1,5 bod)

Kotao za grijanje mora odgovarati klasi 5 norme HRN EN 297:2000 (Plinski kotlovi za centralno grijanje) kojom se reguliraju emisije NOx i može emitirati do najviše 70 mg NOx/kWh.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (tehničku dokumentaciju o kotlu i podatke odnosno izvještaj ovlaštene tvrtke o izmjerenim emisijama). Pregled kotla.

31. „Elektro-energetsko“ postrojenje za proizvodnju električne i toplinske energije (kogeneracija) (3 boda)

Sva električna i toplinska energija mora dolaziti iz elektro-energetskog postrojenja za proizvodnju električne i toplinske energije.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjev mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (potvrdu dobavljača, opis sustava i tehničku dokumentaciju vlastitog sustava).

32. Dizalica topline (3 boda)

U grijanju i/ili hlađenju mora se koristiti dizalica topline (toplinska pumpa) kao sustav koji dogrijavanjem i/ili dohlađivanjem iskorištava postojeću toplinu na određenoj dubini zemlje.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (tehničku dokumentaciju o toplinskoj pumpi). Pregled sustava.

33. Povrat otpadne topline (do 3 boda)

Nakon procesa u kojem nastaje toplina kao nusprodukt tog procesa, moguće ju je povratno iskoristiti za dogrijavanje ili grijanje (npr. zajedničkih prostorija). Sustav povrata otpadne topline (rekuperacija) može se koristiti za jednu (1 bod), dvije (2 boda), tri ili više (3 boda) od sljedećih kategorija: sustav hlađenja, kompresore, strojeve za pranje rublja i posuđa, sanitarne otpadne vode.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom i dokumentaciju o sustavu povrata otpadne topline. Pregled sustava.

34. Termoregulacija (1,5 bod)

Temperatura se mora regulirati zasebno za svaki zajednički prostor.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (dokumentaciju o sustavu reguliranja temperature). Pregled sustava.

35. Klimatizacija (1,5 bod)

Klimatizacijsku sustav mora biti centralni sa COP (omjer uložene električne energije i dobivene toplinske) koeficijentom >3 , a u slučaju „split“ jedinica uređaj treba odgovarati klasi A energetske učinkovitosti prema Pravilniku o označavanju energetske učinkovitosti kućanskih uređaja (Narodne novine br. 130/07).

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati odgovarajuću dokumentaciju koja pokazuje usklađenost s mjerilom. Pregled sustava.

36. Automatska zaštita klimatiziranih prostora (1 bod)

Mora biti postavljen automatski sustav zatvaranja vrata ili zračna zavjesa ili nešto slično što štedi energiju.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati tehničku dokumentaciju sustava. Pregled sustava.

37. Bioklimatska arhitektura (po 2 boda)

Objekti u kampu moraju biti izgrađeni prema bioklimatskim arhitektonskim načelima. U ovo spada pasivna arhitektura, solarna kuća i slično, koja koristi rješenja prirodnog zagrijavanja i/ili hlađenja, te osvjetljavanja kojima se štedi potrošnja energije. Po 2 boda za svaki pojedinačni parametar.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom te odgovarajuću dokumentaciju. Pregled sustava.

38. Aparati koji štede energiju (do 4 boda)

- (a) (1 bod): Svi hladnjaci moraju imati najmanju učinkovitost klase A u skladu s Pravilnikom o označavanju energetske učinkovitosti kućanskih uređaja (Narodne novine br. 130/07).
- (b) (1 bod): Sve perilice posuđa moraju imati učinkovitost klase A kako je predviđeno u Pravilniku o označavanju energetske učinkovitosti kućanskih uređaja (Narodne novine br. 130/07).
- (c) (1 bod): Sve perilice rublja moraju imati učinkovitost klase A kako je predviđeno u Pravilniku o označavanju energetske učinkovitosti kućanskih uređaja (Narodne novine br. 130/07).
- (d) (1 bod): Najmanje 80% uredske opreme (računala, monitori, faksovi, pisači, skeneri, uređaji za fotokopiranje) moraju ispunjavati uvjete za dobivanje Energetske zvijezde kako je predviđeno Uredbom (EK) br. 2422/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. studenog 2001 za program označavanja energetske učinkovitosti uredske opreme.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokumentaciju koja pokazuje energetske klase zahtijevanu u mjerilu za pojedini uređaj te dokumentaciju o ispunjavanju uvjeta za dobivanje Energetske zvijezde za uredsku opremu. Pregled sustava.

39. Električna sušila za ruke i kosu sa senzorom blizine ili s vremenskim prekidačem (1 bod)

Sva električna sušila za ruke i kosu moraju biti opremljena sa senzorom blizine ili s vremenskim prekidačem ili imaju ekološku oznaku tipa 1 prema normi HRN EN ISO 14024:2008 (Oznake i izjave za područje okoliša).

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom. Provjera na licu mjesta.

40. Automatsko gašenje električne rasvjete u prostoru kampa (do 4 boda)

Automatski sustav koji gasi svjetla kad gosti napuštaju zajedničke prostorije (npr. sanitarne) mora biti postavljen u 80% zajedničkih prostorija.

U svrhu promocije politike smanjenja svjetlosnog onečišćenja nepotrebna svjetla automatski se isključuju:

- vanjska i dekorativna svjetla (2 bod)
- javni sanitarni čvor (1 bod)
- zajedničke prostorije (1 bod)

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaze o usklađenosti s mjerilom. Provjera na licu mjesta.

41. Grijanje bazena obnovljivim izvorima energije (do 1,5 bod)

Energija koja se koristi za grijanje vode u bazenu mora dolaziti iz obnovljivih izvora energije:

- najmanje 50% (1 bod)
- 100% (1,5 bod)

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (dokumentaciju o navedenom sustavu i podatke o ukupnoj energiji koja se koristi za grijanje vode u bazenu, uz podatke o energiji koja se koristi za grijanje vode u bazenu, a dolazi iz obnovljivih izvora energije). Pregled sustava.

42. Brojila potrošnje energije i vode (po 1 bod)

Kamp treba imati dodatna brojila za praćenje potrošnje energije i vode u zasebnim jedinicama kampa (npr. kuhinja, „wellness“, bazeni, vešeraj, smještaj, itd.). Za svaku jedinicu po 1 bod.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom i dokaz o praćenju potrošnje u zasebnim jedinicama kampa i analizu prikupljenih podataka. Provjera sustava.

VODA

43. Korištenje kišnice (1,5 bod) i reciklirane vode (1,5 bod)

- a) (1,5 bod): Kišnica se mora skupljati i koristiti za potrebe navodnjavanja, ispiranja zahoda i sl. , ali se ne smije koristiti za sanitarnu uporabu (npr. tuširanje, pranje, i sl.) niti kao pitka voda.
- b) (1,5 bod): Reciklirana voda se mora skupljati i koristiti za potrebe navodnjavanja, ispiranja zahoda i sl., ali se ne smije koristiti za sanitarnu uporabu (npr. tuširanje, pranje, i sl.) niti kao pitka voda.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilima (dokaz da je opskrba pitkom vodom i vodom za sanitarnu uporabu potpuno odvojena od upotrebe kišnice i reciklirane vode). Pregled na licu mjesta.

44. Automatski sustavi za zalijevanje vanjskih površina (2 boda)

Kamp mora upotrebljavati automatski sustav koji pridonosi postizanju najveće učinkovitosti po vremenu zalijevanja i utrošku vode za zalijevanje vanjskih biljaka/zelenila.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom i odgovarajuću dokumentaciju. Pregled sustava.

45. Protok vode kroz slavine i tuš-glave (1,5 bod)

Prosječan protok iz svih slavina i ruža tuševa ne smije prelaziti 8 litara/minuti.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (dokumente nabave, specifikacija ugrađenih perlatora, opis načina kontrole protoka, održavanje i sl. Provjera na licu mjesta.

46. Ispiranje zahoda (1,5 bod)

Svi zahodi moraju trošiti 5 litara po ispiranju ili manje.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (dokumente nabave, održavanja i sl). Provjera na licu mjesta.

47. Potrošnja vode perilica posuđa (2 bod)

Potrošnja vode perilica posuđa (izražena kao V(izmjerena)) treba biti ispod razine ili jednaka razini kako je definirano donjom jednadžbom, uz korištenje iste metode ispitivanja prema normi HRN EN 50242:2008 (Električne perilice posuđa za kućansku uporabu - Ispitne metode za mjerenje radnih značajki).

$V(\text{izmjerena}) \leq (0,625 \times S) + 9,25$ pri čemu je:

$V(\text{izmjerena})$ = izmjerena potrošnja vode perilice posuđa u litrama po programskom ciklusu, zaokružena do prve decimale

S = broj uobičajenih kompleta/setova jedaćih pribora koji stanu u perilicu posuđa

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati tehničku dokumentaciju proizvođača perilice posuđa, te izračun i izvješće o kontrolnom ispitivanju potrošnje vode. Pregled sustava.

48. Potrošnja vode perilice rublja (1 bod)

Perilice rublja, koje se koriste u kampu ili u praonici koja mu pruža usluge pranja rublja, moraju trošiti 12 litara vode ili manje po kilogramu rublja mjereno prema normi HRN EN 60456:2008 (Perilice rublja za kućansku uporabu) uz primjenu istog standardnog programa za pamuk 60°C.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati tehničku dokumentaciju proizvođača perilice rublja te izvješće o kontrolnom ispitivanju potrošnje vode. Pregled sustava.

49. Temperatura i protok vode na slavini (1 bod)

100 % slavina mora imati točno i brzo podešavanje temperature i protoka vode.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (dokumente nabave, održavanja i sl). Provjera na licu mjesta.

50. Vremenske sklopke na tuševima (1 bod)

Tuševi u objektima ili vanjski tuševi moraju imati sustav automatskog zaustavljanja protoka vode nakon izvjesnog vremena ili kad se ne koriste.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom, te odgovarajuće dokumente nabave, održavanja i sl. Provjera na licu mjesta.

51. Pokrivač za otvorene bazene (1 bod)

Nov, odnosno kao i kada je izvan uporabe više od jednog dana, bazen se mora pokrivati u svrhu sprečavanja hlađenja vode i smanjenja isparavanja.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom i odgovarajuću dokumentaciju. Pregled sustava.

52. Indikator tvrdoće vode (1 bod)

U blizini sanitarnih prostora/perilica rublja/perilica posuđa moraju biti istaknuti podaci o tvrdoći lokalne vode kako bi se gostima i osoblju omogućila bolja uporaba sredstava za pranje ili se koristi automatski sustav doziranja koji omogućuje optimalnu primjenu sredstava za pranje sukladno tvrdoći vode.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilima te obavijest za goste. Provjera na licu mjesta.

53. Mijenjanje ručnika i posteljine (0,5 boda)

Gosti moraju biti obaviješteni o ekološkoj politici kampa odnosno da će se ručnici i posteljina mijenjati na njihov zahtjev.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilima te obavijest za goste. Provjera na licu mjesta.

OPASNE KEMIKALIJE

54. Kemijski sanitarni čvor (3 boda)

Otpaci iz kemijskih sanitarnih čvorova moraju se skupljati odvojeno ili prerađivati na drugi prikladan način.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilima. Pregled na licu mjesta.

55. Deterdženti (4 boda)

Najmanje 80% ukupne mase korištenih deterdženata za ručno pranje posuđa, deterdženata za strojno pranje posuđa, deterdženta za pranje rublja, univerzalnih sredstava za čišćenje moraju imati znak zaštite okoliša Europske zajednice ili neku drugu nacionalnu ili regionalnu ekološku oznaku tipa 1 prema normi HRN EN ISO 14024:2008 Oznake i izjave za područje okoliša (1 bod za svaku od tih četiriju kategorija deterdženata).

*ekološke oznake prema internacionalnom standardu ISO 14020 kada sustav certificiranja uključuje kvalificiranu neovisnu procjenu.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati odgovarajuću dokumentaciju (dokumenti nabave, specifikacija deterdženata) te podatke o ukupnoj količini potrošenih deterdženata i količini deterdženata koji imaju neki znak zaštite okoliša tipa I. Provjera na licu mjesta.

56. Unutarnje boje i lakovi (1 bod)

Najmanje 50% unutarnjih prostora moraju biti obojeni bojama i lakovima kojima je dodijeljen znak zaštite okoliša Europske zajednice ili neka druga nacionalna ili regionalna ekološka oznaka tipa 1 prema normi HRN EN ISO 14024:2008 - Oznake i izjave za područje okoliša.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati odgovarajuću dokumentaciju (dokumenti nabave, specifikacija boja i lakova) te podatke o nabavljenim količinama boja i lakova i količinama boja i lakova koji imaju neki znak zaštite okoliša tipa I. Provjera na licu mjesta.

57. Pranje automobila i plovila na mjestima s posebnom opremom (1 bod)

Pranje automobila i plovila mora biti dozvoljeno samo na posebnim mjestima koja su opremljena tako da se može skupljati voda i sredstva za pranje te ih usmjeravati u kanalizacijski sustav.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilima i tehničku dokumentaciju. Pregled sustava.

58. Uporaba alternativnih umjesto umjetnih proizvoda za paljenje žara (1 bod)

Kako bi izbjegli uporabu umjetnih proizvoda za paljenje žara, trgovine moraju prodavati alternativne proizvode kao što su repičino ulje i proizvodi od konoplje.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilima i odgovarajuću dokumentaciju (dokumenti nabave i sl.). Provjera na licu mjesta.

59. Doziranje sredstava za dezinfekciju u bazenu (1 bod)

Bazen mora imati automatski sustav doziranja koji koristi najmanju moguću količinu dezinfekcijskog sredstva potrebnu za primjerene higijenske uvjete.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati tehničku dokumentaciju u vezi s automatskim sustavom doziranja. Pregled sustava.

60. Mehaničko čišćenje (1 bod)

Mora biti utvrđen postupak za obavljanje čišćenja bez korištenja kemikalija, poput upotrebe proizvoda s mikrovlaknima ili korištenje mehaničkih četki.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (radne upute, procedure, dokumente nabave). Provjera na licu mjesta.

61. Ekološko (1,5 bod) i autohtono (2 boda) vrtlarstvo

Zelene površine se moraju obrađivati bez korištenja pesticida ili prema načelima ekološke poljoprivredne proizvodnje, kako to predviđa hrvatsko zakonodavstvo ili priznati hrvatski ekološki propisi (1,5 bod).

Pri svakom ozelenjivanju vanjskih površina drvećem, živicom i dr. moraju se koristiti autohtone vrste biljaka (2 boda).

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o primjeni ekološkog pristupa (popis korištenih autohtonih biljaka, kratki opis postupaka ekološkog i organskog vrtlarstva, ime djelatnika i/ili tvrtke odgovornog za hortikulturu, naputak o zabrani korištenja pesticida). Provjera na licu mjesta.

62. Sredstva za odbijanje kukaca i štetočina (2 boda)

Fizičke prepreke i uređaji te higijena kampa moraju jamčiti da je u kampu prisutna minimalna količina sredstava za odbijanje kukaca i štetočina, a koristiti se moraju samo ekološki prihvatljiva sredstva za odbijanje kukaca i štetočina.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom i odgovarajuću dokumentaciju (nalazi sanitarne inspekcije, popis kupljenih kemijskih sredstava). Provjera na licu mjesta.

OTPAD

63. Kompostiranje (do 4 boda)

Turistički smještaj kampa mora odvajati biorazgradiv otpad (vrtni otpad 1 bod; kuhinjski otpad 1 bod) i mora osigurati kompostanu prema lokalnim mogućnostima u: komunalnom, privatnom ili vlastitom aranžmanu. Ukoliko se koristi vlastita kompostana treba dokazati pravilno održavanje i primjenu komposta (2 boda).

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom. Provjera na licu mjesta.

64. Pakiranja hrane za doručak (do 5 bodova)

Prema zakonski propisanim higijenskim odredbama, uz pojedinačna mala pakiranja za doručak nuditi će se i proizvodi nabavljeni u većim pakiranjima. Mora postojati popis proizvoda koji se nabavljaju u većim pakiranjima. Za svaki pojedini proizvod se daje po 0,25 bodova.

Ako je proizvod lokalnog dobavljača, vlastitog i/ili eko uzgoja dodjeljuje se 0,5 boda po proizvodu. Maksimalnih broj bodova je 5.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom te dokumente o nabavi proizvoda i popis proizvoda navedenih u mjerilu. Provjera na licu mjesta.

65. Zbrinjavanje masti/ulja (2 boda)

Uređaj za mehaničko odvajanje masnoća mora biti postavljen i djelotvoran, a masti/ulja od pečenja i prženja moraju se skupljati odvojeno i na primjereni način zbrinjavati.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom te prateće listove za otpadna ulja. Pregled sustava na licu mjesta.

66. Ostaci tekućine na parkiralištu (2 boda)

Ulje i slične drenirane tekućine iz vozila na parkiralištu moraju se sakupljati i pravilno odlagati.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom te prateće listove za otpadno ulje. Pregled sustava.

67. Rabljene tkanine i pokućstvo (2 boda)

Rabljeno pokućstvo, tkanine i ostali predmeti moraju se prodati ili darovati dobrotvornim društvima ili drugim udrugama koje skupljaju i dalje raspodjeljuju takve predmete.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom i odgovarajuću dokumentaciju (otpremnice, liste otpisa, odluka o donaciji). Pregled na licu mjesta.

OSTALE USLUGE

68. Informacije o okolišu (do 5 bodova)

Gosti trebaju biti informirani o biološkoj i krajobraznoj raznolikost i zaštiti prirode (uključujući Natura 2000* područja). Odgovorna osoba za provedbu Plana zaštite okoliša kampa će uz pomoć nadležnih institucija (gradske i županijske javne ustanove za zaštitu prirode, Državni zavod za zaštitu prirode te udruga) prikupiti informacije o zaštićenim vrstama i staništima te povijesnoj, kulturnoj i tradicijskoj baštini (UNESCO lista, konzervatorski uredi, etnografske institucije i sl.) u radijusu od 100 km te o tome obavijestiti gosta putem službene internetske stranice kampa i/ili informacijskog kutka na recepciji. Gosti na isti način moraju biti kratko informirani o planovima i dostignućima kampa iz područja uštede vode, energije, kemikalija i smanjenja otpada.

*najveća koordinirana mreža područja očuvanja prirode u svijetu

Ocjenjivanje kvalitete i dostupnosti informacija gostima na internetu i recepciji (registrator):

(1 bod) Informacija o zaštiti okoliša kampa

(1 bod) Informacija o bioraznolikosti (zaštićena priroda i prirodne zanimljivosti)

(1 bod) Informacija o kulturnoj baštini (znamenitosti, izvedbene umjetnosti i događanja)

(1 bod) Informacija o tradicijskoj baštini (etnografske zbirke, običaji, zanati, legende, nematerijalna baština kraja)

(1 bod) Informacija o arheološkoj i povijesnoj baštini (nalazišta, interpretacija povijesti kraja, znamenite ličnosti i događaji)

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom te odgovarajuće tiskane ili online materijale (različite brošure; opis prirodne, kulturne i tradicijske baštine u okruženju) i informacije o aktivnostima vezanim za zaštitu okoliša (obilježavanje dana planete, dana voda i sl.).

69. Uređenje prometa unutar kampa (1 bod)

Sav se promet (za potrebe gostiju i održavanja/prijevoza) unutar kampa mora ograničiti na određene sate i područja.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom. Provjera na licu mjesta.

70. Promet u kampu koji stvara ugostitelj (1 bod)

Za prijevoz robe, opreme i održavanje ugostitelj u kampu ne smije upotrebljavati vozila s motorom s unutarnjim izgaranjem.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom. Provjera na licu mjesta.

71. Kolica za goste kampa (1 bod)

Za prijevoz prtljage i kupovanje u kampu gostima moraju stajati besplatno na raspolaganju kolica ili druga nemotorizirana prijevozna sredstva.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom. Provjera na licu mjesta.

72. Zelene (nepokrivene) površine (1 bod)

Najmanje 80% površine kampa ne smije biti pokriveno asfaltom/betonom ili drugim nedopuštenim materijalom koji onemogućavaju pravilno otjecanje vode i zračenje tla. Čvrsti objekti nisu uračunati.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom. Provjera na licu mjesta.

73. Zeleni krovovi (4 boda)

Najmanje 10% zgrada u kampu koje imaju primjerene krovove (ravne krovove ili krovove s manjim nagibom) moraju na krovovima imati posađenu travu ili biljke.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilima. Provjera na licu mjesta.

74. Bicikli (1,5 bod)

Bicikli moraju biti na raspolaganju gostima. Najmanje 1 bicikl na 100 smještajnih jedinica.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom. Provjera na licu mjesta.

75. Nepovratna staklena ambalaža (2 boda)

Nepovratna staklena ambalaža mora biti razdvojena u kafićima i restoranima unutar kampa te razdvojeno predana na odlaganje ili uporabu.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom (dokumente). Provjera na licu mjesta.

76. Proizvodi od papira (do 2 boda)

Najmanje 50% toaletnog papira i papirnatih ručnika i/ili uredskog papira koji se koriste mora imati znak zaštite okoliša Europske zajednice ili neku drugu nacionalnu ili regionalnu ekološku oznaku tipa 1 prema normi HRN EN ISO 14024:2008; (1 bod za svaku od te dvije kategorije papirnatih proizvoda).

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati odgovarajuću dokumentaciju (dokumenti nabave, specifikacija robe, ulazni računi) te podatke o ukupnoj količini upotrijebljenih proizvoda i količini proizvoda koji imaju neki znak zaštite okoliša tipa I. Provjera na licu mjesta.

77. Nabava i opremanje (do 5 bodova)

Radi smanjenja onečišćenja zraka transportom oprema kampa će biti dobavljana u krugu od 400 km. Za svaki proizvod (poput posteljine, ručnika, stolnjaka, računala, televizora, madraca, pokućstva, perilica rublja, perilica posuđa, hladnjaka, usisivača, tvrdih podnih obloga, žarulja, šalice, tanjura, čaša, bešteka...) treba predočiti deklaraciju o proizvodnji te se dodjeljuje po jedan bod po proizvodu (maksimalno 4 boda).

Planom nabave planira se kupovanje najmanje 20% navedene vrste robe, koje će biti ostvareno u vrijeme trajanja znaka zaštite okoliša (1 bod).

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati odgovarajuću dokumentaciju (dokumenti nabave, specifikacija robe, ulazni računi, Plan nabave) te podatke o ukupnoj količini navedene robe koju posjeduje i količini robe koja ima znak zaštite okoliša. Provjera na licu mjesta.

78. Ekološke živežne namirnice (do 6 bodova)

Svaki proizvod iz ekološkog uzgoja koji se koristi za prehranu u objektu kampa mora imati službeni certifikat ili drugi dokaz o eko proizvodnji. Dodjeljuju se po 2 boda za svaki takav proizvod. Maksimalno 6 bodova.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom i odgovarajuću dokumentaciju (popis sastojaka, ulazni računi, dokumenti nabave, potvrde o eko proizvodnji). Provjera na licu mjesta.

79. Živežne namirnice iz lokalne proizvodnje (do 3 boda)

Kako bi se smanjili štetni utjecaji transporta na okoliš te podržala održivost lokalne poljoprivrede, objekt u kampu mora pripremiti listu živežnih namirnica iz vlastite i/ili lokalne proizvodnje koju koristi za pripremu obroka. Svaki proizvod lokalno proizveden donosi 1 boda. Maksimalno 3 boda.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom i odgovarajuću dokumentaciju (ulazni računi, dokumenti nabave, informacije o proizvođaču). Provjera na licu mjesta.

80. Proizvodi proizvedeni i certificirani u Hrvatskoj (po 2 boda)

Kupac rado i s povjerenjem kupuje proizvode označene znakovima kao dokaze izvrsnosti, izvornosti i tradicije. Za svaki proizvod proizveden u Hrvatskoj koji je korišten ili je u stalnoj ponudi kampa, a certificiran je u Hrvatskoj i nosi jednu od oznaka izvrsnosti kamp dobiva po 2 boda za svaki korišteni certificirani proizvod.

To se odnosi na proizvod koji nosi znak "Hrvatska kvaliteta" ili "Izvorno hrvatsko"* kao i za certifikat „Hrvatski otočki proizvod“**.

*Popis tvrtki i proizvoda nosioca navedenih znakova kao i sve informacije dostupni su na mrežnim stranicama Hrvatske gospodarske komore.

** Katalog proizvoda dostupan je na mrežnim stranicama Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom i odgovarajuću dokumentaciju (ulazni računi dobavljača, popis proizvoda u ponudi s certifikatom). Provjera na licu mjesta.

81. Nagrade i priznanja za dostignuća u zaštiti okoliša (do 4 boda)

Ukoliko se koriste usluge, tehnologije ili sustavi kojima su dodijeljene nacionalne i/ili međunarodne nagrade ili priznanja za dostignuća u zaštiti okoliša, dodjeljuju se po 2 boda za svaku nagradu ili priznanje. Maksimalno 4 boda.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati dokaz o usklađenosti s mjerilom i odgovarajuću dokumentaciju (dokaz o nagradama ili priznanjima). Provjera na licu mjesta.

OPĆA UPRAVA

82. Registracija kampa u EMAS-u ili ISO certifikat (5 bodova)

Kamp mora biti upisan u registar EMAS* (5 bodova) ili treba imati ISO 14001:2004** certifikat (5 bodova).

* upravljanje okolišem i prosuđivanje

**međunarodni standard za upravljanje okolišem

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati odgovarajući dokaz upisa u registar EMAS-a ili dokaz o ISO 14001:2004 certifikatu. Pregled na licu mjesta.

83. Registracija dobavljača u EMAS-u ili ISO 14001:2004 certifikat (2 boda)

Barem jedan od glavnih dobavljača ili pružatelja usluga treba biti upisan u registar EMAS-a (2 boda) ili imati dokaz o ISO 14001:2004 certifikatu (2 boda).

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati odgovarajući dokaz da je glavni dobavljač ili pružatelj usluga upisan u registar EMAS ili ima ISO 14001:2004 certifikat.

84. Upitnik o okolišu (1 bod)

Gostima treba biti dostupan upitnik u kojemu mogu iznijeti svoje mišljenje o aspektima zaštite okoliša u kampu.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati primjerak upitnika te dokaz na koji način se mišljenje gostiju uzima u obzir.

85. Dodatne mjere (do 4,5 boda)

Moraju biti poduzete dodatne mjere zaštite okoliša, bioraznolikosti i lokalne baštine (1,5 bod svaka, najviše do 4,5 boda): Uprava treba poduzeti dodatne mjere (mjere koje nisu obuhvaćene navedenim mjerilima kako bi se poboljšala učinkovita zaštita okoliša). Ovlaštenik procjenjuje zahtjev za te mjere i dodjeljuje bodove i to 1,5 bod za svaku mjeru.

Procjena i provjera: Podnositelj zahtjeva mora osigurati potpuni opis svake dodatne mjere za koju podnositelj želi da se uzme u obzir.